

Mechanika II.A – První domácí úkol

(Zadání je ze sbírky: Lederer P., Stejskal S., Březina J., Prokýšek R.:
Sbírka příkladů z kinematiky. Skripta, vydavatelství ČVUT, 2003.)

Vážené studentky a vážení studenti,

byli bychom rádi, kdybyste k domácím úkolům z Mechaniky II.A přistoupili jako k možnosti, zkusit si vypočítat tři zadané příklady a navíc se dozvědět, zda jste je řešili správně. Každému, kdo se o to pokusí, se budeme rádi věnovat.

Na druhou stranu jsou naše zkušenosti například z minulého semestru s domácími úkoly z Mechaniky I takové, že dostaneme od studentů z různých kroužků zcela totožná a bohužel ne vždy správná řešení. Věnujeme tedy spoustu našeho času na opravování Vašich referátů, které jste však nevypracovali, ale pouze okopírovali i se všemi chybami původního autora. Abychom šetřili náš čas, přicházíme s následujícím řešením:

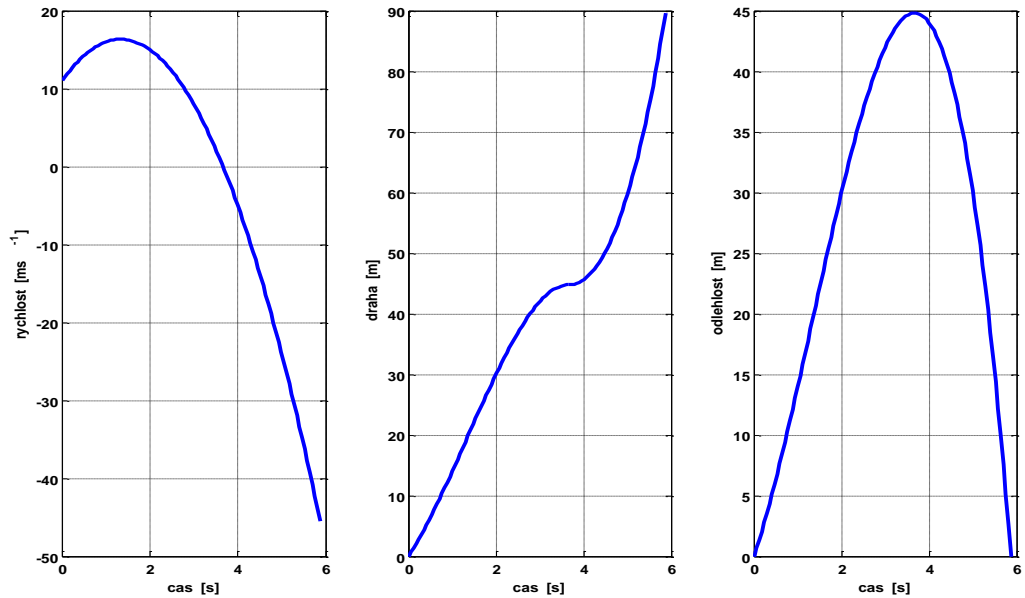
- 1) Řešení všech referátů musí být napsáno čitelně rukou. Zadání mohou být samozřejmě okopírována nebo vytištěna na počítači, řešení však nikoli! (Věřte, že i pouhé opsání nejlépe správného řešení Vám následně usnadní složení zkoušky).
- 2) Všechna zadání jsou doplněna číselnými výsledky, zaokrouhlenými na určitý počet platných číslic (zpravidla na dvě desetinná místa, ale u některých výsledků to není vhodné). Každý výsledek Vašeho řešení uvádějte, prosím, vždy zpřesněný o další dvě desetinná místa. Pokud se mají tato další dvě desetinná místa shodovat s našimi přesnějšími výsledky, **nesmíte při řešení mezivýsledky zaokrouhlovat**. Nejjednodušší pro Vás je řešit vše v MATLABu. Ten Vám také usnadní nakreslení požadovaných grafů (inspirujte se řešeními příkladů ze cvičení na adrese <http://moodle.fs.cvut.cz>, která jsou umístěna ve složce Ústav mechaniky, biomechaniky a mechatroniky , Courses , Mechanika II.A).
- 3) Poskytnuté výsledky Vám umožní vlastní kontrolu, zda jste referát vypočítali správně. **Kdo si přesto přeje kontrolu svého referátu učitelem, necht' na titulní list napíše „PROSÍM OPRAVIT“**. Ostatní referáty učitel opravovat nebude, ale samozřejmě má právo špatně vyřešené referáty vrátit k přepracování.

Věříme, že tento soubor šedesáti řešených příkladů Vám pomůže i při přípravě na zkoušku. I přes veškerou snahu nemusejí být všechny výsledky správné. Prosím, pokud jste přesvědčeni, že je některý výsledek nesprávný, zašlete Vaše řešení (pokud možno včetně souboru m-file) a Váš výsledek na email vaclav.bauma@fs.cvut.cz . Pokud budete mít pravdu, opravíme výsledek v tomto souboru vystaveném na našem webu. Děkuji Vám za spolupráci.

Za kolektiv učitelů Mechaniky II.A

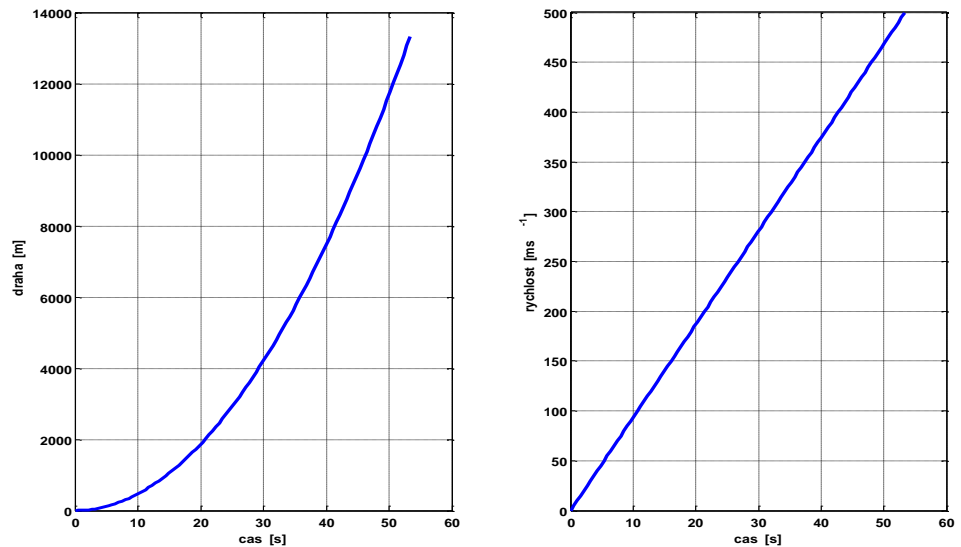
Doc. Ing. Václav Bauma, CSc.

Zadání č.	Doplnění zadání a zaokrouhlené výsledky
1	Str. 12, Příklad 1.16 Dodatek k zadání podle skript: Rozhodněte, zda uvedený výsledek s_4 je dráha, kterou bod urazil za 4 sekundy nebo jeho odlehlost. Označte a vypočtete „druhou“ z veličin. Určete čas t_n, ve kterém se bod navrátí do výchozí polohy. Kromě závislosti rychlosti a dráhy bodu na čase nakreslete i graf jeho odlehlosti. Všechny grafy nakreslete pro čas z intervalu $< 0; t_n >$. Výsledky: $t_z = 3,67 \text{ s}$, $v_4 = -5,00 \text{ ms}^{-1}$, $s_4 = 44,0 \text{ m}$, $s_z = 44,8 \text{ m}$, „druhá“ z veličin = $45,6 \text{ m}$, $t_n = 5,87 \text{ s}$

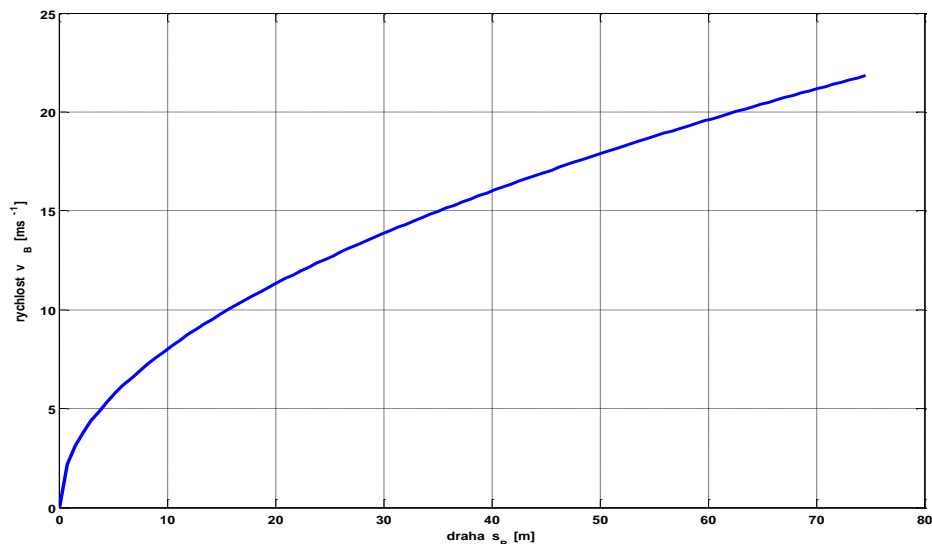
- 2 Str. 12, Příklad 1.17
 Dodatek k zadání podle skript: Výsledky vyčíslete pro $k = 0,01$, $m = 700 \text{ ms}^{-1}$, $n = 75 \text{ s}$, $v_1 = 500 \text{ ms}^{-1}$. Nakreslete grafy závislosti dráhy a rychlosti rakety na čase.

Výsledky:
 $t_1 = 53,4 \text{ s}$, $s_1 = 13,3 \text{ km}$

- 3 Str. 12, Příklad 1.18
 Dodatek k zadání podle skript: Vyjádřete závislost $v_B = v_B(s_B)$, nakreslete její graf a vypočítejte z ní rychlost bodu B v místě, kde urazil vzdálenost $s_B = 54 \text{ m}$.

Výsledky:
 $\varphi = 66,3$ stupňů , $v_B = \sqrt{2as_B}$, $v_{B54} = 18,6 \text{ ms}^{-1}$

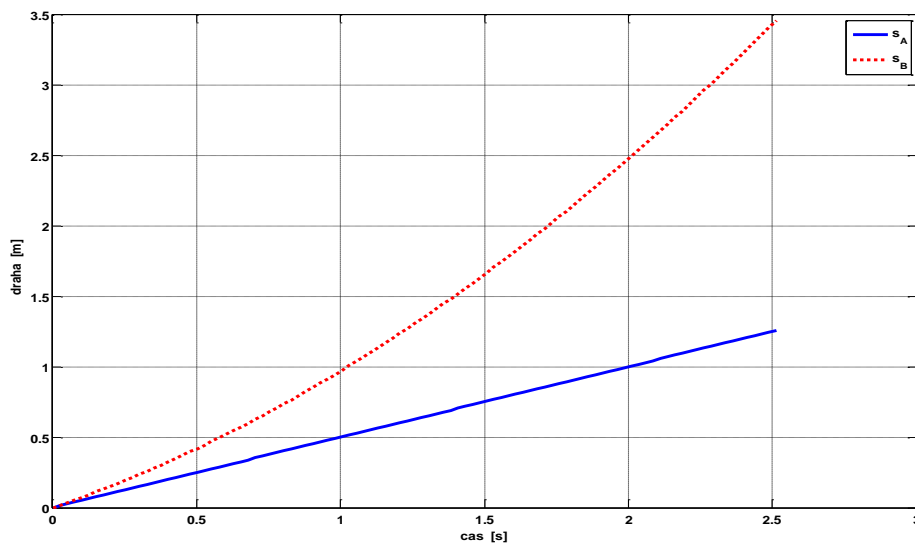
4

Str. 12, Příklad 1.19

Dodatek k zadání podle skript: Výsledky vyčíslete pro hodnoty $r_1 = 0,8 \text{ m}$, $r_2 = 1,1 \text{ m}$, $v_A = 0,5 \text{ ms}^{-1}$ a $v_{B0} = 0,7 \text{ ms}^{-1}$ a nakreslete grafy drah s_A a s_B v závislosti na čase od 0 do T .

Výsledky:

$$a_{Bt} = 0,537 \text{ ms}^{-2}, \quad T = 2,51 \text{ s}, \quad a_A = 0,31 \text{ ms}^{-2}, \quad a_B = 3,86 \text{ ms}^{-2}$$

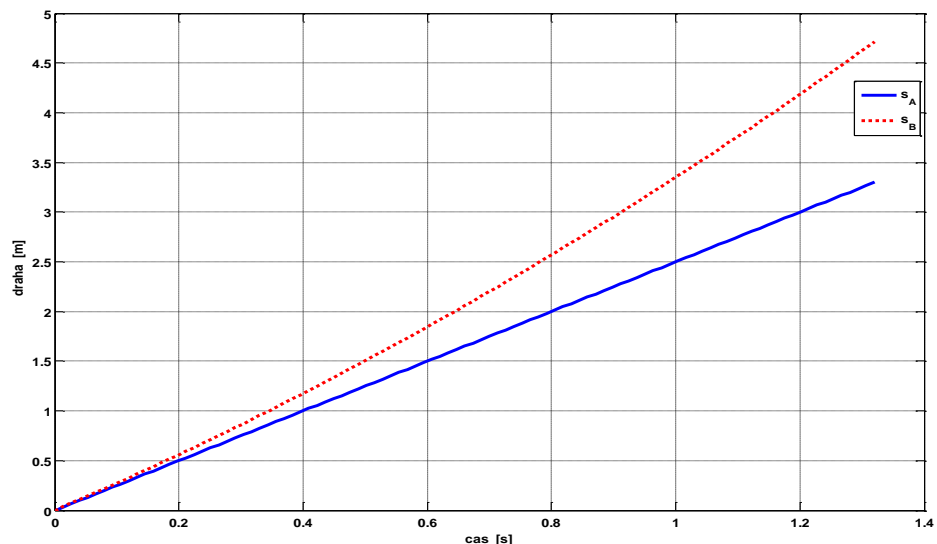
5

Str. 12, Příklad 1.20

Dodatek k zadání podle skript: Výsledky vyčíslete pro hodnoty $r = 1,0 \text{ m}$, $l = 1,3 \text{ m}$, $c = 2,5 \text{ ms}^{-1}$ a nakreslete grafy drah s_A a s_B v závislosti na čase.

Výsledky:

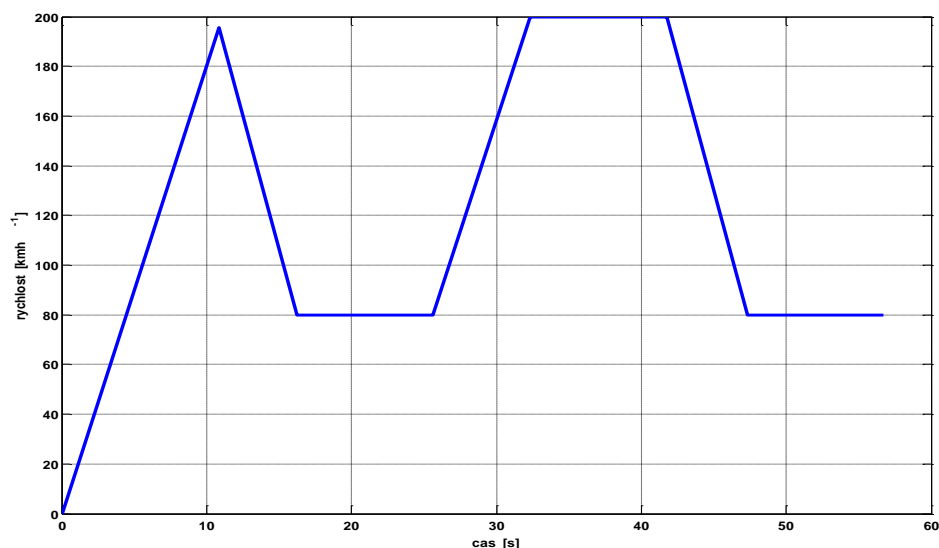
$$v_{B0} = 2,66 \text{ ms}^{-1}, \quad a_{Bt} = 1,37 \text{ ms}^{-2}$$

6 Str. 13, Příklad 1.21
 Dodatek k zadání podle skript: Nakreslete graf rychlosti závodníka v závislosti na čase od startu do konce druhé zatáčky.

Výsledky:

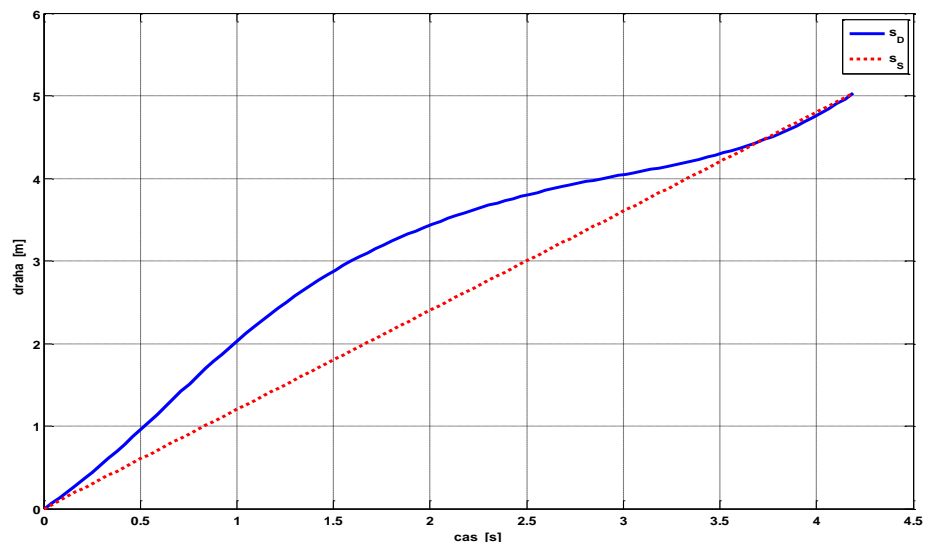
$t = 938 \text{ s}$ (≈ 15 minut a 38 s), $v_{\text{prům}} = 139 \text{ km/h}$

7 Str. 13, Příklad 1.22
 Dodatek k zadání podle skript: Dále vypočtete dráhu středu S válce a čas t_1 , za který se válec otočí o úhel 2π rad. Dráhy obou bodů vyčíslete v čase t_1 pro hodnoty $c = 1,2 \text{ ms}^{-1}$, $r = 0,8 \text{ m}$, $e = 0,5 \text{ m}$, $l = 1,8 \text{ m}$ a nakreslete grafy dráhy obou bodů v závislosti na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$t_1 = 4,19 \text{ s}$, $s_S = 5,03 \text{ m}$, $s_D = 5,03 \text{ m}$

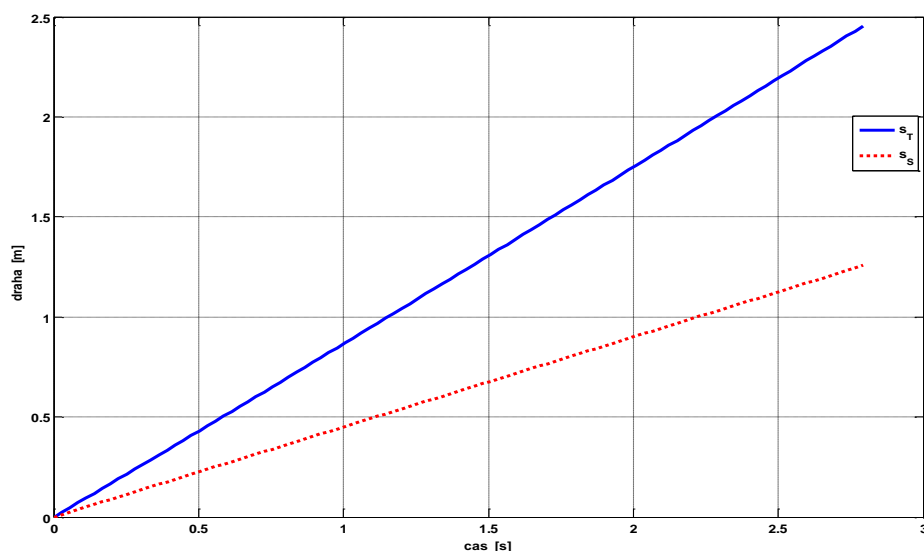
8

Str. 13, Příklad 1.23

Dodatek k zadání podle skript: Dále vypočtete dráhu středu S válce, sestavte rovnice pohybu válce, vyřešte pohyb tělíska T , úhlovou rychlost, úhlové zrychlení válce a čas t_1 , za který se váleček otočí o úhel 2π rad. Dráhy bodu S a tělíska T a úhlovou rychlost a úhlové zrychlení válce vyčíslete v čase t_1 pro hodnoty $l = 0,8$ m, $r = 0,2$ m, $c = 0,45$ ms⁻¹ a nakreslete grafy dráhy bodu a tělíska v závislosti na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$$t_1 = 2,79 \text{ s}, s_S = 1,26 \text{ m}, s_T = 2,45 \text{ m}, \omega_v = 2,25 \text{ s}^{-1}, a_v = 0,00 \text{ s}^{-2}$$

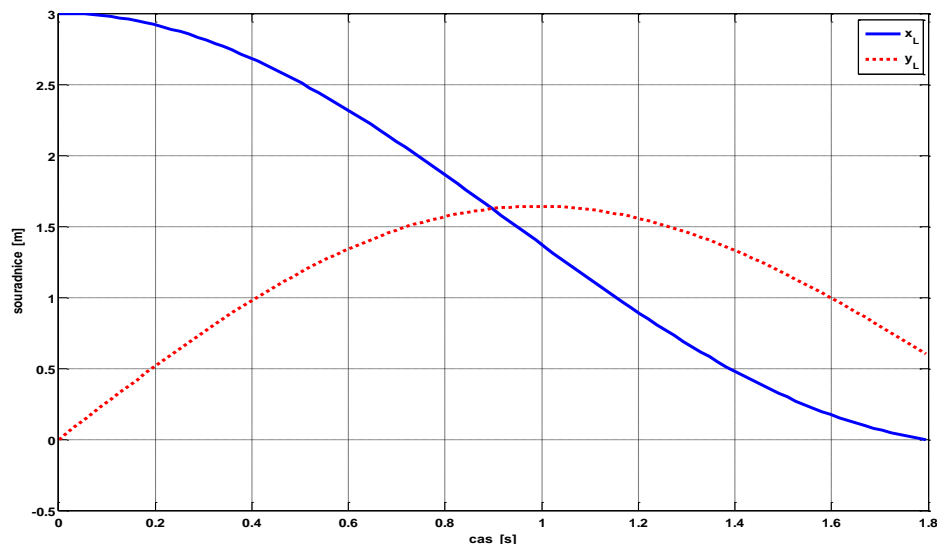
9

Str. 13, Příklad 1.24

Dodatek k zadání podle skript: Řešte **pouze** v nepohyblivém pravoúhlém souřadnicovém systému s počátkem v bodě D . Souřadnice x_L a y_L bodu L vyčíslete pro hodnoty $l = 0,6$ m, $r = 1,2$ m, $c = 2,1$ ms⁻¹ v čase $t_1 = 0,9$ s a nakreslete grafy souřadnic v závislosti na čase od 0 do času, kdy bod A bude totožný s bodem D . Dále vypočtete, v jakém čase bude bod L v nejvyšší poloze a jaká bude jeho y-ová souřadnice?

Výsledky:

$$x_L = 1,62 \text{ m}, y_L = 1,63 \text{ m}, t_{yL\max} = 0,99 \text{ s}, y_{L\max} = 1,64 \text{ m}$$

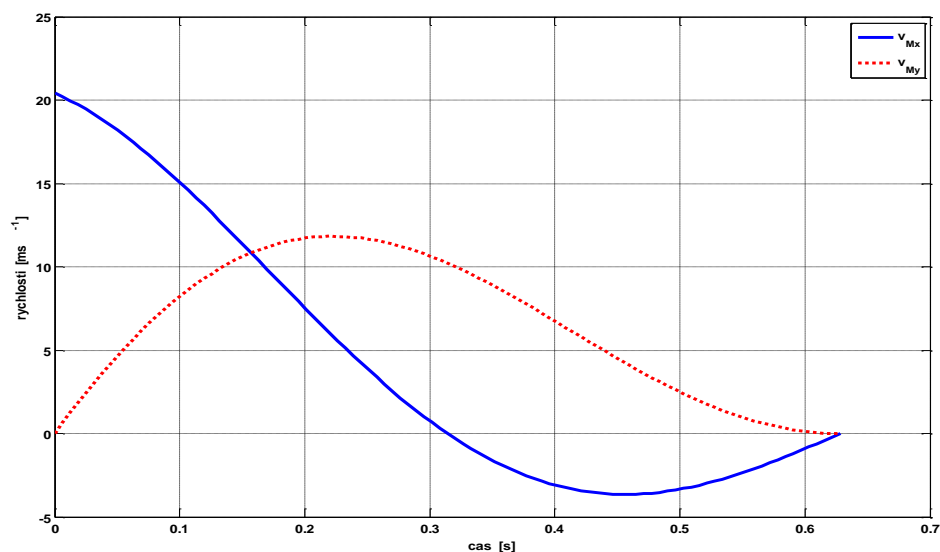
10

Str. 13, Příklad 1.25

Dodatek k zadání podle skript: Řešení provedte v nepohyblivém pravoúhlém souřadnicovém systému s počátkem ve středu válce. Souřadnice x_M , y_M , složky rychlosti v_{Mx} , v_{My} a složky zrychlení a_{Mx} , a_{My} bodu M vyčíslete pro hodnoty $r = 1,3$ m, $l_0 = \pi r$, $\varphi(t) = \omega t$ rad, $\omega = 5$ s⁻¹ v čase $t_1 = 0,2$ s a nakreslete grafy složek rychlosti v závislosti na čase od 0 do času, kdy se bod M dotkne válce.

Výsledky:

$$x_M = 1,64 \text{ m}, \quad y_M = -2,60 \text{ m}, \quad v_{Mx} = 7,52 \text{ ms}^{-1}, \quad v_{My} = 11,7 \text{ ms}^{-1}, \\ a_{Mx} = -76,1 \text{ ms}^{-2}, \quad a_{My} = 10,3 \text{ ms}^{-2}$$

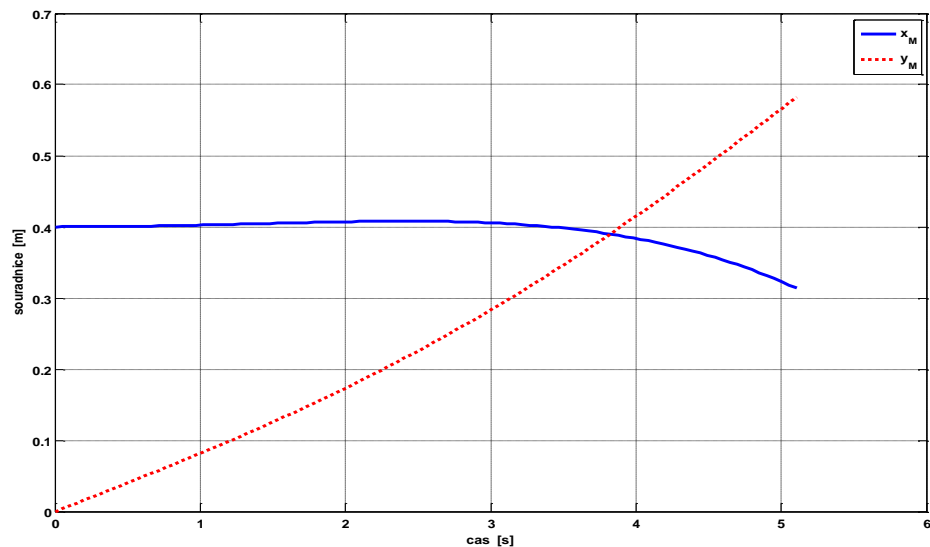
11

Str. 14, Příklad 1.26

Dodatek k zadání podle skript: Souřadnice x_M a y_M bodu M vyčíslete pro hodnoty $d = 1,4$ m, $r = 0,65$ m, $b = 0,35$ m, $c = 0,2$ ms⁻¹ v čase $t_1 = 1,7$ s a nakreslete grafy souřadnic v závislosti na čase od 0 do času, kdy bod A bude v nejnižším místě své trajektorie.

Výsledky:

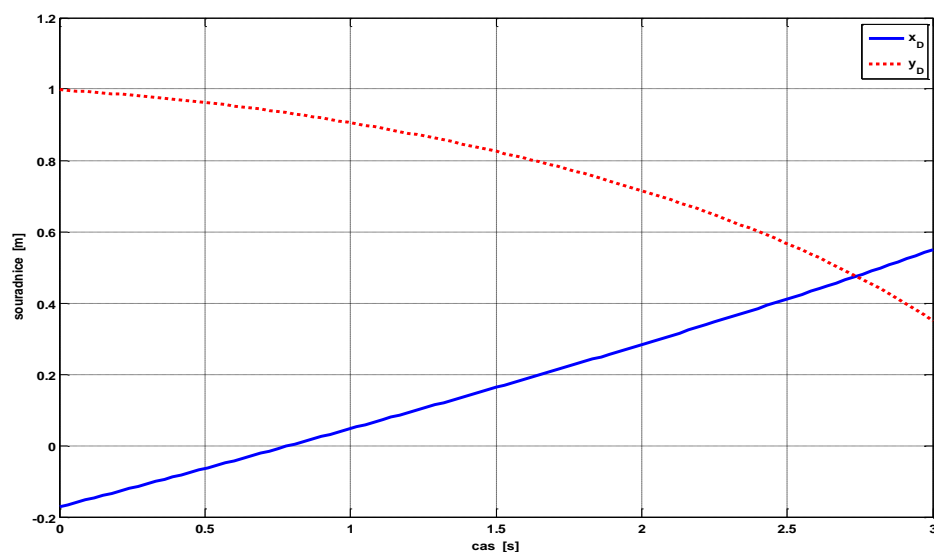
$$x_M = 0,41 \text{ m}, \quad y_M = 0,14 \text{ m}$$

- 12 Str. 14, Příklad 1.27
 Dodatek k zadání podle skript: Souřadnice x_D a y_D bodu D vyčíslete pro hodnoty $l = 1,5 \text{ m}$, $d = 0,95 \text{ m}$, $h = 0,35 \text{ m}$, $\beta = 60$ stupňů, $s(t) = v_A t \text{ m}$, $v_A = 0,5 \text{ ms}^{-1}$ v čase $t_1 = 1,7 \text{ s}$ a nakreslete grafy souřadnic v závislosti na čase od 0 do času, kdy bod B bude v počátku souřadnicového systému O .

Výsledky:

$$x_D = 0,21 \text{ m}, y_D = 0,79 \text{ m}$$

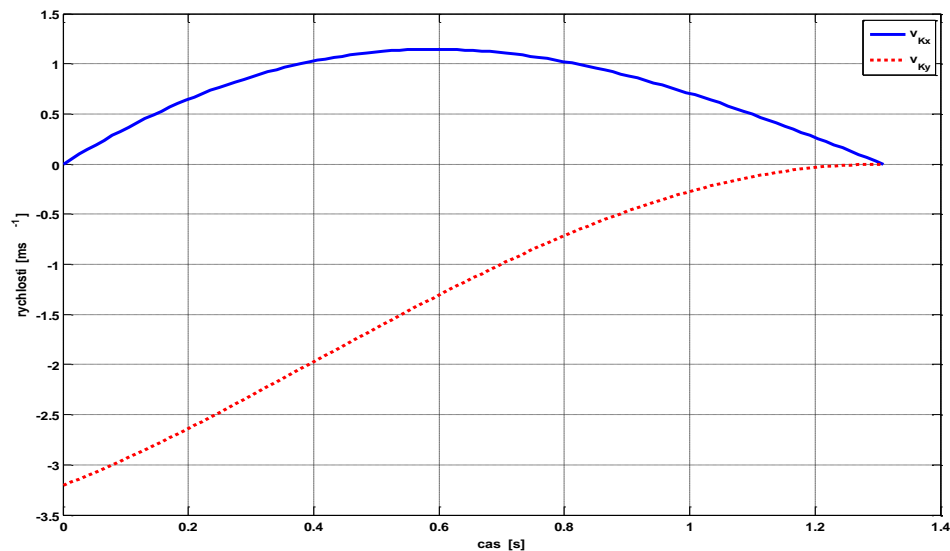
- 13 Str. 15, Příklad 1.28
 Dodatek k zadání podle skript: Řešte **pouze** pohyb bodu K . Velikost rychlosti a velikost zrychlení ověřte v nepohyblivém pravoúhlém souřadnicovém systému s počátkem ve středu válcové plochy. Rychlost, normálovou a tečnou složku zrychlení, zrychlení, souřadnice x_K , y_K , složky rychlosti v_{Kx} , v_{Ky} a složky zrychlení a_{Kx} , a_{Ky} bodu K vyčíslete pro hodnoty $r = 1,7 \text{ m}$, $l = \frac{1}{2}\pi r$, $\omega = 1,2 \text{ s}^{-1}$ v čase $t_1 = 0,2 \text{ s}$ a nakreslete grafy složek rychlosti v závislosti na čase od 0 do času, kdy se bod K dotkne válcové plochy.

Výsledky:

$$v = 2,71 \text{ ms}^{-1}, a_{Kt} = 3,26 \text{ ms}^{-2}, a_{Kn} = 2,45 \text{ ms}^{-2}, a_K = 4,08 \text{ ms}^{-2},$$

$$x_K = -2,60 \text{ m}, y_K = 1,11 \text{ m}, v_{Kx} = 0,65 \text{ ms}^{-1}, v_{Ky} = -2,64 \text{ ms}^{-1},$$

$$a_{Kx} = 2,58 \text{ ms}^{-2}, a_{Ky} = 3,15 \text{ ms}^{-2}$$

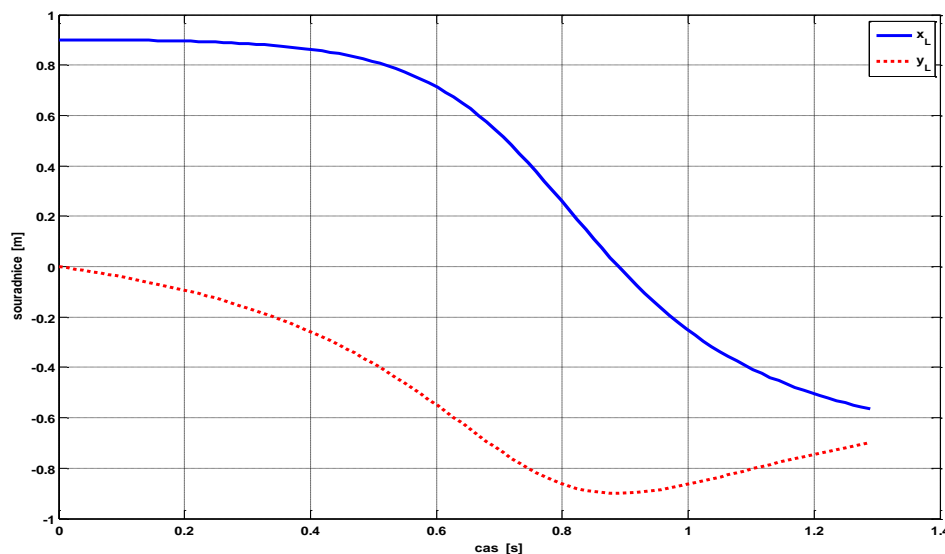
14

Str. 15, Příklad 1.29

Dodatek k zadání podle skript: Souřadnice stínu x_L a y_L vypočtete v nepohyblivém pravoúhlém souřadnicovém systému s počátkem v bodě S , vyčíslete je pro hodnoty $r = 900$ mm, $\gamma = 25^\circ$, $v_0 = 0,85$ ms⁻¹, $a_A = 0,6$ ms⁻² v čase $t_1 = 1,3$ s, dále vyčíslete rychlost stínu v nejnižším bodě kružnice a nakreslete grafy souřadnic stínu v závislosti na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$$x_L = -0,57 \text{ m}, y_L = -0,69 \text{ m}, v_L = 2,69 \text{ ms}^{-1}$$

15

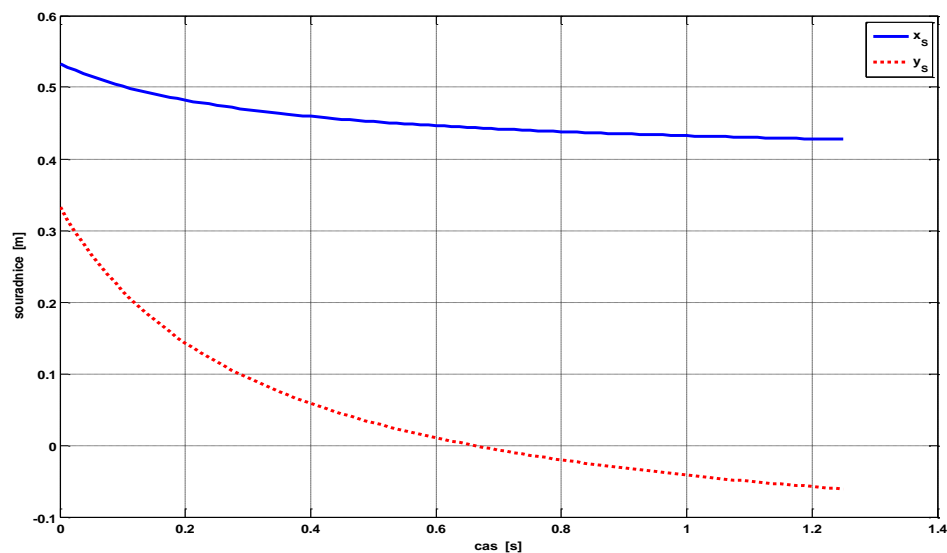
Str. 15, Příklad 1.30

Dodatek k zadání podle skript: Souřadnice stínu x_S a y_S vypočtete v zadaném nepohyblivém pravoúhlém souřadnicovém systému, vyčíslete je pro hodnoty $h = 600$ mm, $\gamma = 20^\circ$, $c = 4,1$ ms⁻¹, $x_A = 400$ mm, $y_A = 250$ mm, $z_A = 150$ mm v čase $t_1 = 1,25$ s a nakreslete grafy souřadnic stínu v závislosti na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$$x_S = 0,43 \text{ m}, y_S = -0,061 \text{ m}$$

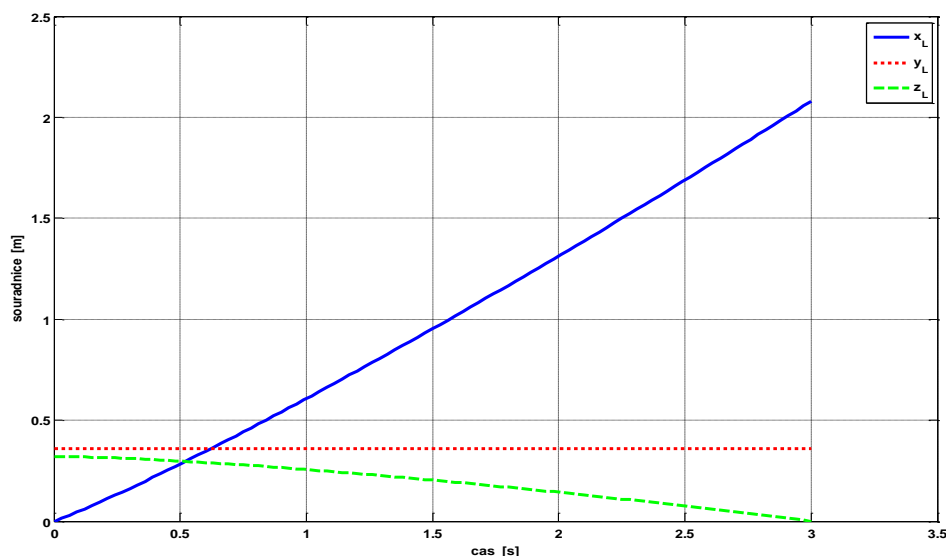
16

Str. 15, Příklad 1.31

Dodatek k zadání podle skript: Souřadnice x_L , y_L a z_L bodu L vypočítejte v zadaném nepohyblivém pravoúhlém souřadnicovém systému, vyčíslete je pro hodnoty $\overline{OD}_0 = h = 600$ mm, $\overline{OE}_0 = p = 800$ mm, $\overline{OF} = q = 1600$ mm, $\overline{EL} = l = 600$ mm a $c = 0,8$ ms⁻¹ v čase $t_1 = 2,1$ s a nakreslete grafy souřadnic bodu L v závislosti na čase od 0 do času, ve kterém bude bod E totožný s bodem F .

Výsledky:

$x_L = 1,39$ m, $y_L = 0,36$ m, $z_L = 0,13$ m

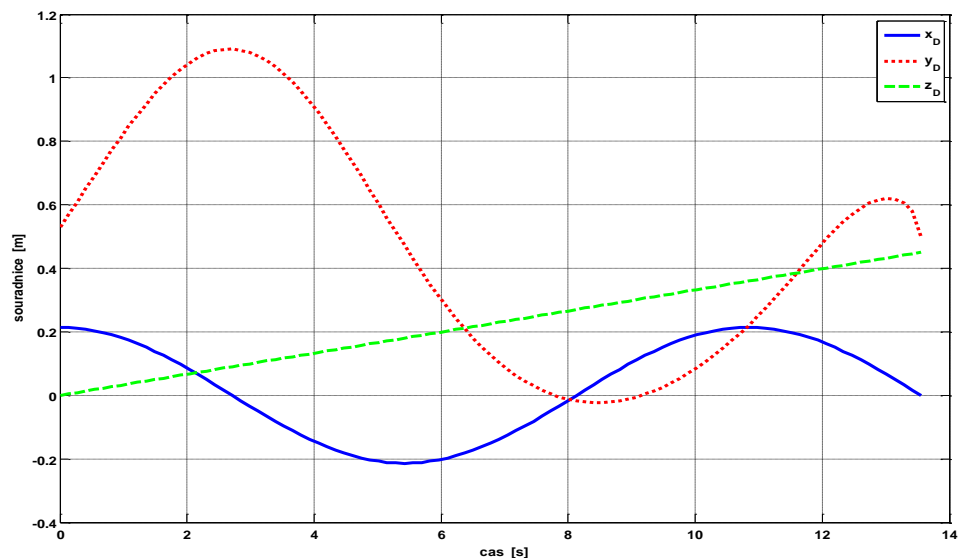
17

Str. 16, Příklad 1.32

Dodatek k zadání podle skript: Souřadnice x_D , y_D a z_D bodu D vypočítejte v zadaném nepohyblivém pravoúhlém souřadnicovém systému, vyčíslete je pro hodnoty $r = 500$ mm, $\gamma = \pi/12$ rad, $\overline{AB} = l = 2,5\pi r \tan \gamma$, $\overline{BD} = d = 450$ mm a $c = 0,3$ ms⁻¹ v čase $t_1 = 1,2$ s a nakreslete grafy souřadnic bodu D v závislosti na čase od 0 do času, ve kterém se bod B dotkne válcové plochy.

Výsledky:

$x_D = 0,16$ m, $y_D = 0,88$ m, $z_D = 0,040$ m

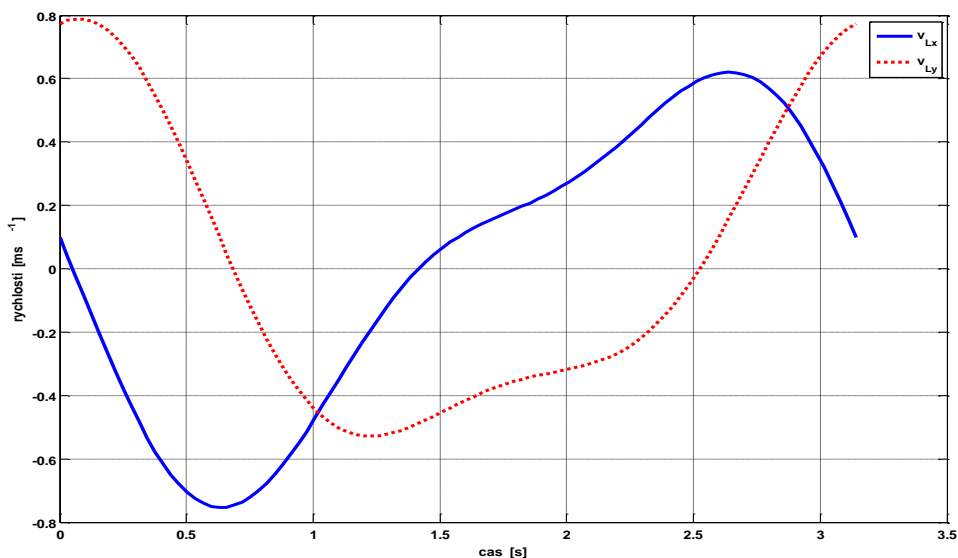
18

Str. 16, Příklad 1.33

Dodatek k zadání podle skript: Souřadnice x_L a y_L , složky rychlosti v_{Lx} , v_{Ly} a složky zrychlení a_{Lx} , a_{Ly} bodu L vypočtete v nepohyblivém pravoúhlém souřadnicovém systému s počátkem v bodě O , vyčíslete je pro hodnoty $\varphi(t) = \omega t$ rad, $\omega = 2 \text{ s}^{-1}$, $\overline{OS} = l = 300 \text{ mm}$, $r = 100 \text{ mm}$, $\Omega = 2 \text{ s}^{-1}$, $\gamma = \pi/3$ rad v čase $t_1 = 0,2 \text{ s}$ a nakreslete grafy složek rychlosti v závislosti na čase od 0 do času, kdy se přímka otočí o úhel 2π rad.

Výsledky:

$$x_L = 0,37 \text{ m}, \quad y_L = 0,16 \text{ m}, \quad v_{Lx} = -0,29 \text{ ms}^{-1}, \quad v_{Ly} = 0,75 \text{ ms}^{-1}, \\ a_{Lx} = -1,87 \text{ ms}^{-2}, \quad a_{Ly} = -0,69 \text{ ms}^{-2}$$

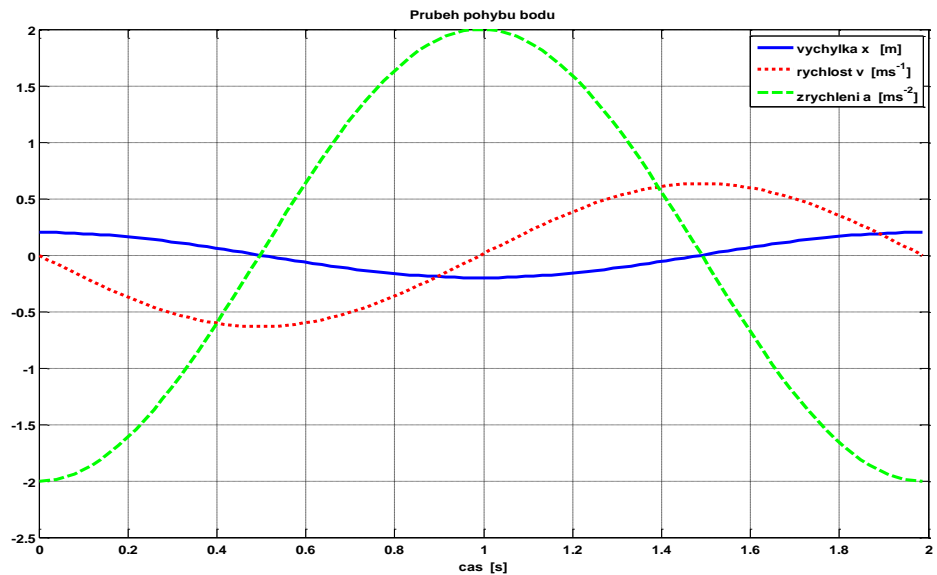
19

Str. 17, Příklad 1.38

Dodatek k zadání podle skript: Vypočtete rychlost a zrychlení bodu v čase t_1 a nakreslete grafy výchylky, rychlosti a zrychlení bodu v závislosti na čase od 0 do doby periody T .

Výsledky:

$$T = 1,99 \text{ s}, \quad x = 0,10 \text{ m}, \quad v = -0,54 \text{ ms}^{-1}, \quad a = -1,02 \text{ ms}^{-2}$$

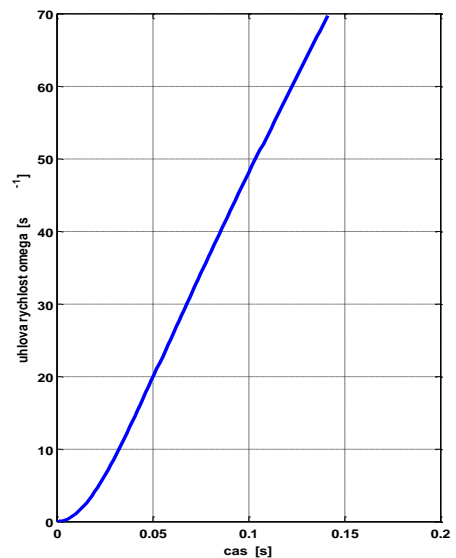
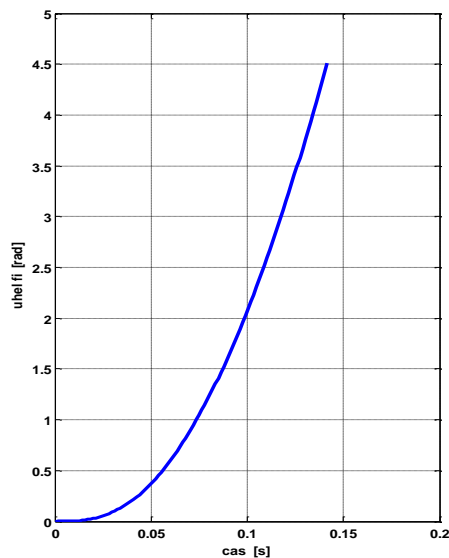
20

Str. 21, Příklad 2.7

Dodatek k zadání podle skript: Kromě úhlové rychlosti ω_1 , určete i úhel pootočení φ_1 a úhlové zrychlení α_1 setrvačniku v okamžiku, kdy držák proběhl dráhu l a nakreslete grafy úhlu pootočení a úhlové rychlosti setrvačniku v závislosti na čase během celého pohybu držáku po dráze l .

Výsledky:

$$\varphi_1 = 4,51 \text{ rad}, \omega_1 = 69,7 \text{ s}^{-1}, \alpha_1 = 516 \text{ s}^{-2}$$

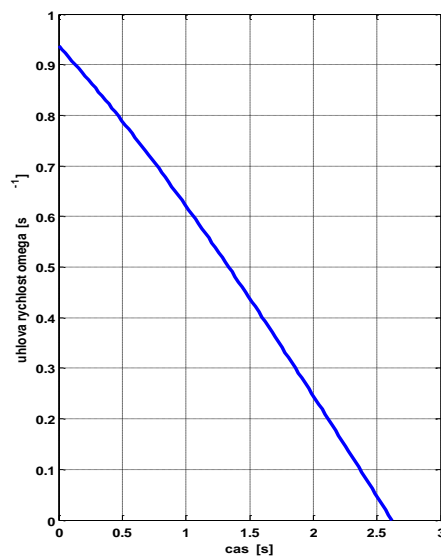
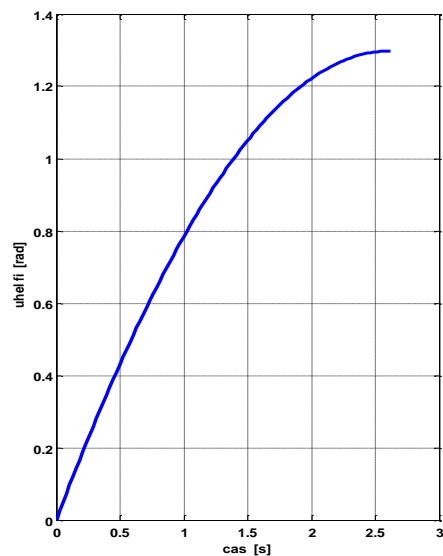
21

Str. 22, Příklad 2.8

Dodatek k zadání podle skript: Kromě úhlové rychlosti ω , určete i úhel pootočení φ a úhlové zrychlení α bubnu v okamžiku, kdy páka je pootočena o úhel $\psi = \psi_1$ a nakreslete grafy závislosti úhlu pootočení a úhlové rychlosti bubnu na čase během pootočení páky od $\psi = 0$ rad do $\psi = \pi/2$ rad.

Výsledky:

$$\varphi = 1,15 \text{ rad}, \omega = 0,34 \text{ s}^{-1}, \alpha = -0,39 \text{ s}^{-2}$$

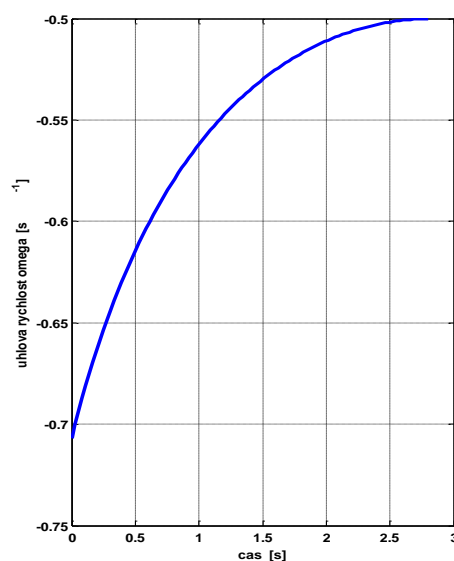
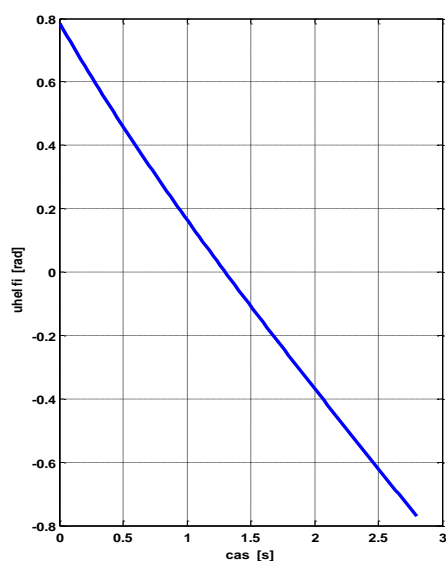
22

Str. 22, Příklad 2.9

Dodatek k zadání podle skript: Úhel pootočení, úhlovou rychlost a úhlové zrychlení tyče vyčíslete v čase $t_1 = 1,8$ s a nakreslete grafy závislosti úhlu pootočení a úhlové rychlosti tyče na čase v intervalu $\langle 0; 2,8 \rangle$ s.

Výsledky:

$$\varphi = -0,27 \text{ rad} , \omega = -0,52 \text{ s}^{-1} , \alpha = 0,036 \text{ s}^{-2}$$

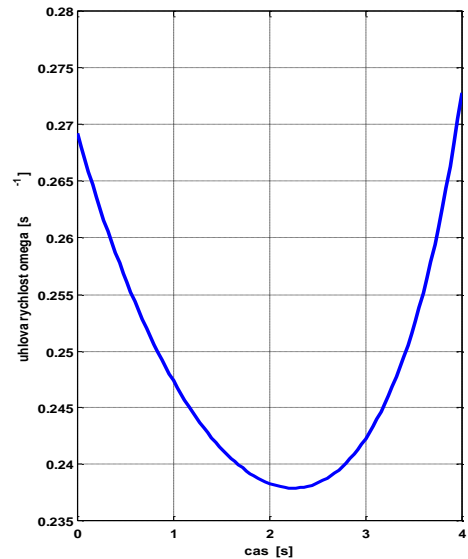
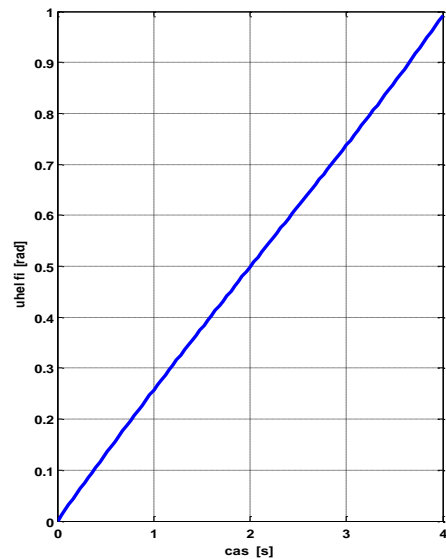
23

Str. 22, Příklad 2.10

Dodatek k zadání podle skript: Kromě úhlu φ_1 a úhlové rychlosti ω_1 určete i úhlové zrychlení α_1 poklopu v čase T a nakreslete grafy úhlu pootočení a úhlové rychlosti poklopu v závislosti na čase v intervalu $\langle 0; T \rangle$ s.

Výsledky:

$$\varphi_1 = 0,99 \text{ rad} , \omega_1 = 0,27 \text{ s}^{-1} , \alpha_1 = 0,059 \text{ s}^{-2}$$

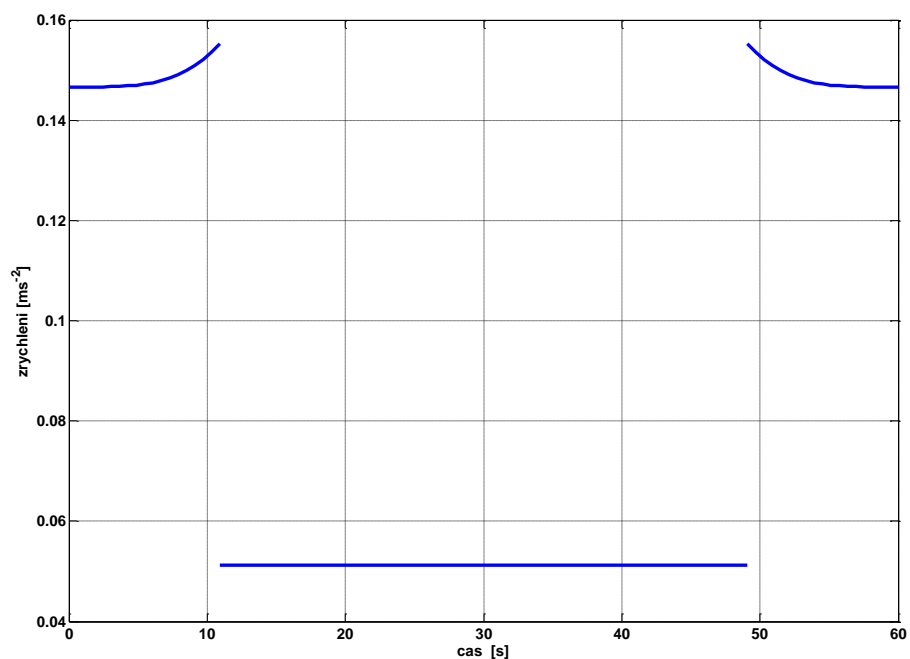
24

Str. 23, Příklad 2.11

Dodatek k zadání podle skript: Nakreslete graf závislosti celkového zrychlení koncového bodu ramene mostu v závislosti na čase během celého pohybu.

Výsledky:

$$k = 0,0029 \text{ s}^{-2}, \omega_{II} = 0,0320 \text{ s}^{-1}$$

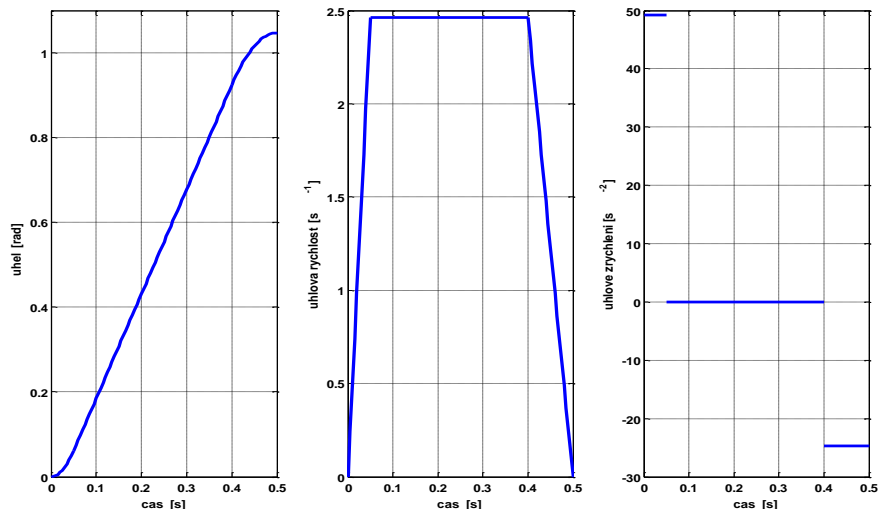
25

Str. 24, Příklad 2.14

Dodatek k zadání podle skript: Vyčíslete uhlové zrychlení ramene v prvním úseku, uhlovou rychlost ramene ve druhém úseku a uhlové zrychlení ramene ve třetím úseku.

Výsledky:

$$\alpha_1 = 49,28 \text{ s}^{-2}, \omega_2 = 2,46 \text{ s}^{-1}, \alpha_2 = 24,640 \text{ s}^{-2}$$

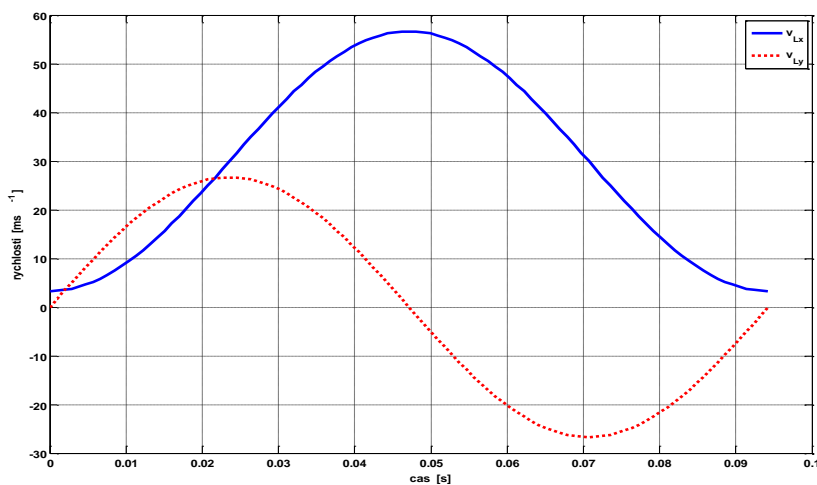
26

Str. 27, Příklad 2.18

Dodatek k zadání podle skript: V počáteční poloze (v čase $t_0 = 0$ s) byl bod L v nejnižší poloze. Řešení provedte v nepohyblivém pravouhlém souřadnicovém systému s počátkem v bodě L_0 . Pro zadané hodnoty $r = 450$ mm, $e = 400$ mm a $c = 30$ ms⁻¹ vyčíslete souřadnice, rychlost a zrychlení bodu L a úhlovou rychlost kol v čase $t_1 = 0,6$ s a nakreslete graf závislosti složek rychlosti bodu L na čase během jednoho otočení kola o 360 stupňů.

Výsledky:

$$x_L = 17,7 \text{ m}, y_L = 0,67 \text{ m}, v_L = 51,8 \text{ ms}^{-1}, a_L = 1778 \text{ ms}^{-2}, \omega = 66,7 \text{ s}^{-1}$$

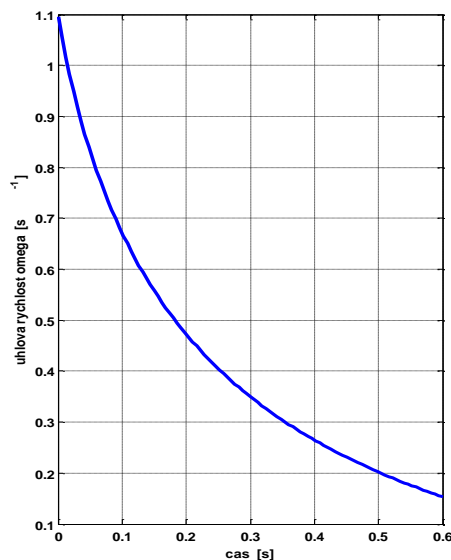
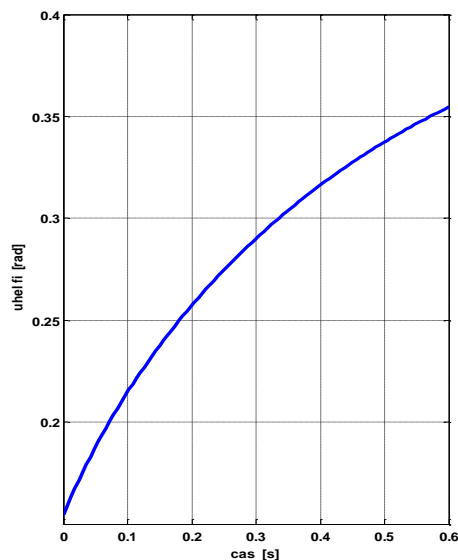
27

Str. 35, Příklad 3.10

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Bod A tělesa ve tvaru trojúhelníku se z nakreslené počáteční polohy, ve které měl počáteční rychlost v_{A0} , pohybuje po vodorovné přímce s konstantním zpomalením a_A . Bod B je přitom veden po kružnici. Sestavte rovnice pohybu tělesa. Vypočítejte pohyb bodu C a úhlovou rychlost tělesa. Pro zadané hodnoty $v_{A0} = 0,5$ ms⁻¹, $a_A = 0,2$ ms⁻², počáteční vzdálenost d bodů A a S : $d = 1550$ mm, $\overline{AB} = m = 1150$ mm, $\overline{BC} = k = 500$ mm, $\overline{AC} = l = 1500$ mm a $r = 450$ mm vyčíslete polohu tělesa, polohu bodu C a úhlovou rychlost tělesa v čase $t_1 = 0,6$ s a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tělesa na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$$x_A = 1,29 \text{ m}, y_A = 0,00 \text{ m}, \varphi = 0,35 \text{ rad}, x_C = 0,072 \text{ m}, y_C = 0,88 \text{ m}, \omega = 0,15 \text{ s}^{-1}$$

28

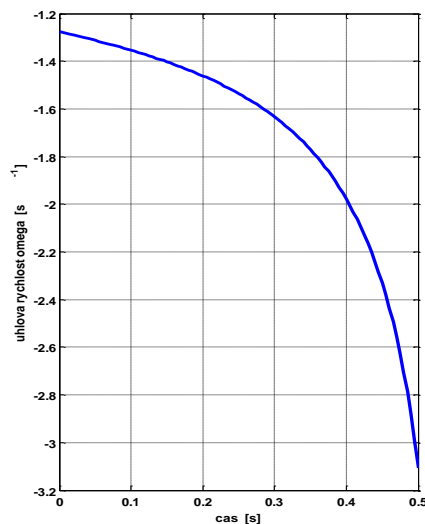
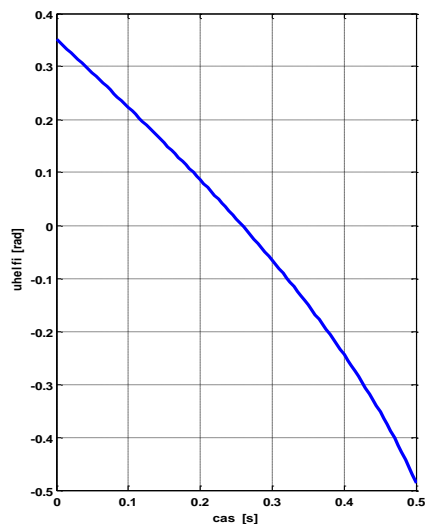
Str. 35, Příklad 3.11

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Bod A tyče $\overline{AB}$ se z počáteční polohy A_0 pohybuje konstantní rychlostí v_A . Bod B se smýká po nakloněné rovině. Sestavte rovnice pohybu tyče. Vyřešte pohyb bodu D , který leží na tyči ve vzdálenosti h od bodu A a úhlovou rychlost tyče. Vypočtěte polohu tyče, polohu bodu D a úhlovou rychlost tyče v čase t_1 a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tyče na čase od 0 do t_1 .

Dáno: $\overline{AB} = l = 1700$ mm, $\overline{AD} = h = 1400$ mm, $d = 900$ mm, $\beta = 40^\circ$, $v_A = 2,6$ ms⁻¹, $t_1 = 0,5$ s.

Výsledky:

$x_A = 0,00$ m, $y_A = 1,30$ m, $\varphi = -0,49$ rad, $x_D = 1,24$ m, $y_D = 0,65$ m, $\omega = -3,11$ s⁻¹

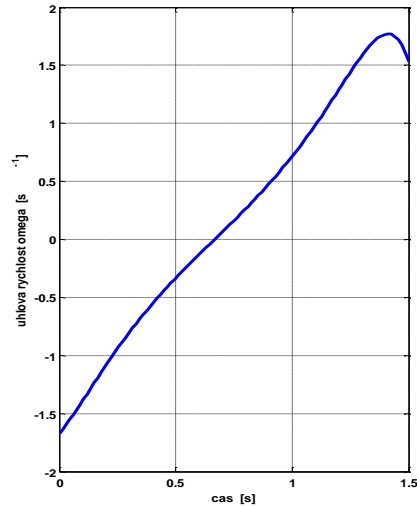
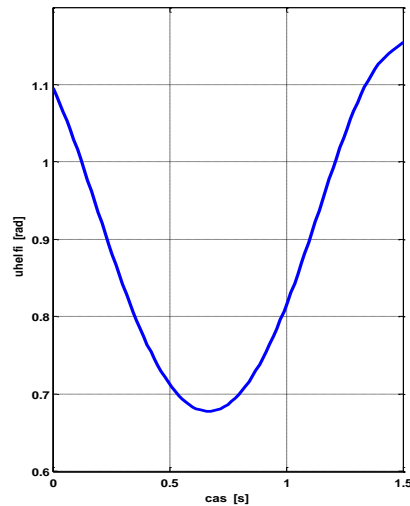
29

Str. 36, Příklad 3.13

Dodatek k zadání podle skript: Sestavte rovnice pohybu tělesa. Vyřešte polohu tělesa a polohu bodu B v čase $t_1 = 1,5$ s pohyb bodu B a úhlovou rychlost tělesa a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tělesa na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$\overline{AC}_{\min} = 0,23$ m, $t_{vp} = 1,33$ s, $x_A = 0,21$ m, $y_A = -0,34$ m, $\varphi = 1,16$ rad, $x_B = 0,70$ m, $y_B = 0,76$ m, $\omega = 1,53$ s⁻¹

30

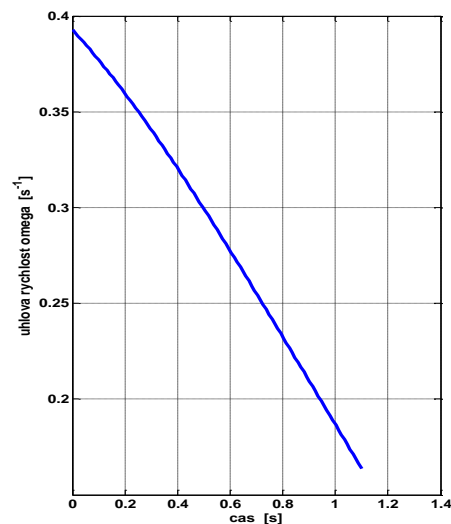
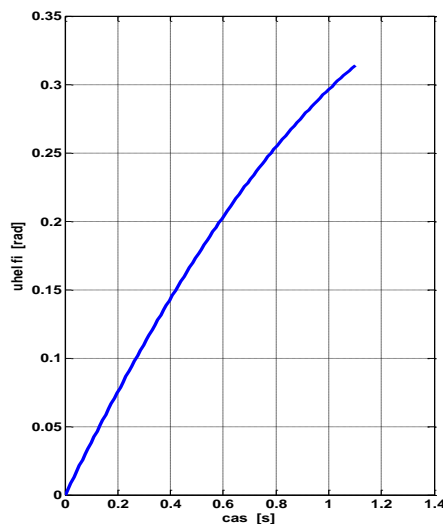
Str. 36, Příklad 3.14

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Zalomená tyč s koncovými body A a M se pohybuje z nakreslené počáteční polohy tak, že její bod A je veden s konstantním zpomalením a_A po svislé přímce. Počáteční rychlost bodu A je v_{A0} . Sestavte rovnice pohybu tyče. Vyřešte pohyb bodu M a úhlovou rychlost tyče. Vypočítejte polohu tyče, polohu bodu M a úhlovou rychlost tyče v čase t_1 a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tyče na čase od 0 do t_1 .

Dáno: $r = 450$ mm, $b = 1400$ mm, $m = 1850$ mm, $p = 150$ mm, $v_{A0} = 0,55$ ms⁻¹, $a_A = -0,3$ ms⁻², $t_1 = 1,1$ s.

Výsledky:

$x_A = 0,00$ m, $y_A = 0,18$ m, $\varphi = 0,31$ rad, $x_M = 1,81$ m, $y_M = 0,60$ m, $\omega = 0,16$ s⁻¹

31

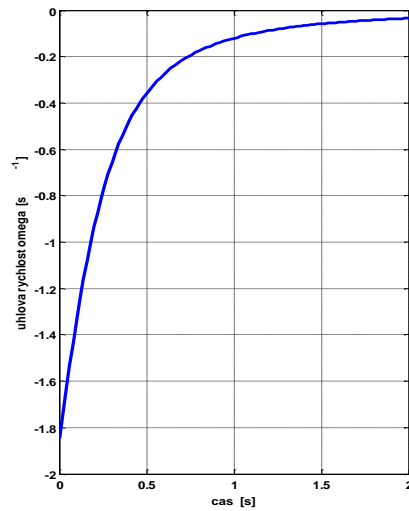
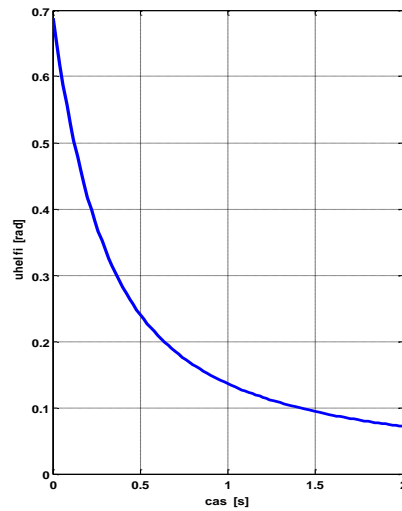
Str. 36, Příklad 3.15

Dodatek k zadání podle skript: Vypočítejte úhlovou rychlost kmenu. Pro zadané hodnoty $v_A = 2,0$ ms⁻¹, $\overline{AB} = l = 5500$ mm, $h = 300$ mm, $r = 600$ mm a $b = 150$ mm vyčíslete polohu kmenu, polohu bodu B a úhlovou rychlost kmenu v čase $t_1 = 0,55$ s a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti kmenu na čase od 0 do $t_2 = 2,0$ s.

Výsledky:

$x_A = 1,25$ m, $y_A = 0,90$ m, $\varphi = 0,22$ rad, $x_B = -4,11$ m, $y_B = -0,32$ m, $\omega = -0,31$ s⁻¹

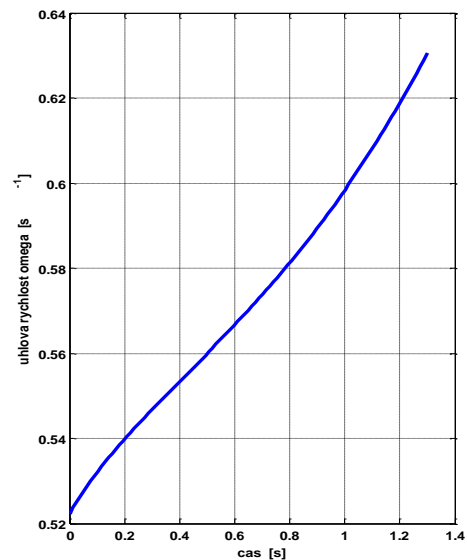
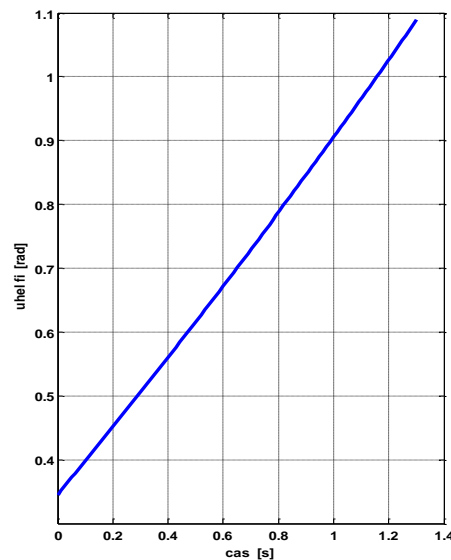
32

Str. 37, Příklad 3.16

Dodatek k zadání podle skript: Vypočtete úhlovou rychlost tělesa. Pro zadané hodnoty $v_0 = 0,15 \text{ ms}^{-1}$, $a = 0,25 \text{ ms}^{-2}$, $\overline{AB} = l = 850 \text{ mm}$, $\overline{AC} = d = 600 \text{ mm}$, $\overline{CD} = h = 200 \text{ mm}$ a $\overline{A_0O} = b = 800 \text{ mm}$ vyčíslete polohu tělesa, polohu bodu D a úhlovou rychlost tělesa v čase $t_1 = 1,3 \text{ s}$ a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tělesa na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$$x_A = 0,41 \text{ m}, y_A = 0,00 \text{ m}, \varphi = 1,09 \text{ rad}, x_D = 0,51 \text{ m}, y_D = 0,62 \text{ m}, \omega = 0,63 \text{ s}^{-1}$$

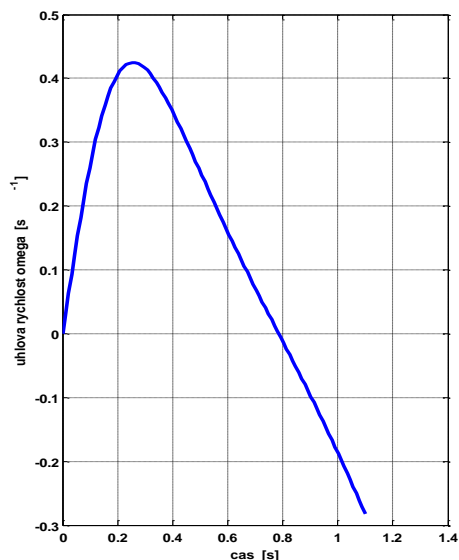
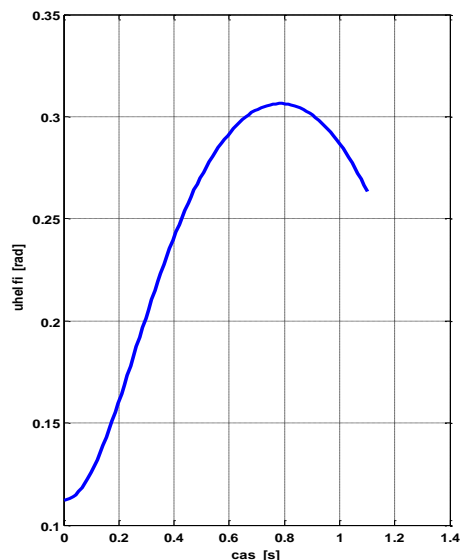
33

Str. 37, Příklad 3.17

Dodatek k zadání podle skript: Vypočtete úhlovou rychlost tyče. Uvažujte $s = s_0 + s_0 \cdot \sin(\Omega t + \varphi_0)$. Pro zadané hodnoty $b = 500 \text{ mm}$, $d = 140 \text{ mm}$, $\beta = \pi/6 \text{ rad}$, $\overline{KL} = l = 1400 \text{ mm}$, $s_0 = 280 \text{ mm}$, $\Omega = 4 \text{ s}^{-1}$ a $\varphi_0 = -\pi/2 \text{ rad}$ vyčíslete polohu tyče, polohu bodu L , složky rychlosti bodu L a úhlovou rychlost tyče v čase $t_1 = 1,1 \text{ s}$ a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tyče na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$$x_K = -0,44 \text{ m}, y_K = 0,25 \text{ m}, \varphi = 0,26 \text{ rad}, x_L = 0,91 \text{ m}, y_L = -0,11 \text{ m}, \\ v_{Lx} = 1,03 \text{ ms}^{-1}, v_{Ly} = -0,15 \text{ ms}^{-1}, \omega = -0,28 \text{ s}^{-1}$$

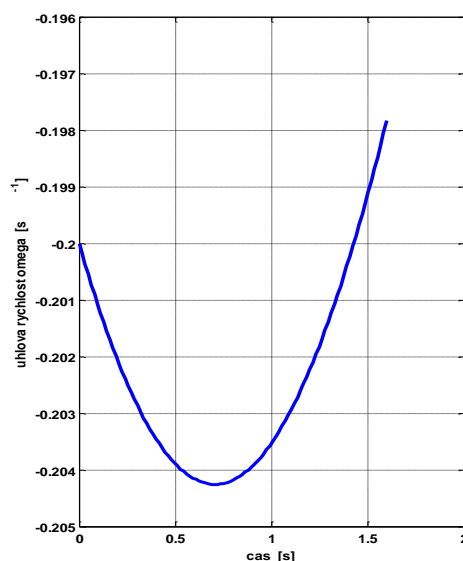
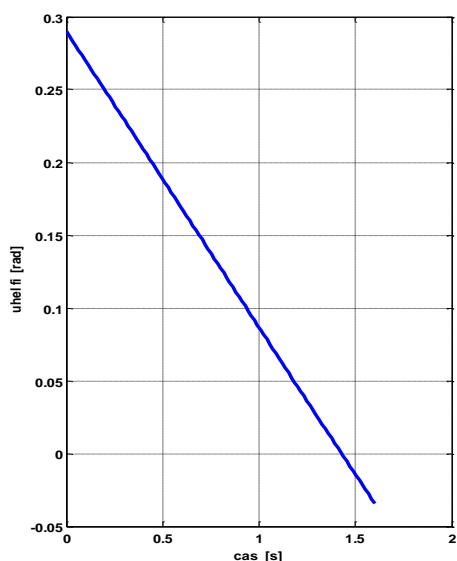
34

Str. 37, Příklad 3.18

Dodatek k zadání podle skript: Sestavte rovnice pohybu tyče a vypočítejte úhlovou rychlost tyče. Pro zadané hodnoty $r = 400 \text{ mm}$, $b = 1400 \text{ mm}$, $\overline{MN} = l = 1800 \text{ mm}$ a $c = 0,28 \text{ ms}^{-1}$ vyčíslete polohu tyče, polohu bodu N , složky rychlosti bodu N a úhlovou rychlost tyče v čase $t_1 = 1,6 \text{ s}$ a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tyče na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$x_M = 0,00 \text{ m}$, $y_M = 0,45 \text{ m}$, $\varphi = -0,034 \text{ rad}$, $x_N = 1,80 \text{ m}$, $y_N = 0,39 \text{ m}$,
 $v_{Nx} = -0,012 \text{ ms}^{-1}$, $v_{Ny} = -0,076 \text{ ms}^{-1}$, $\omega = -0,20 \text{ s}^{-1}$

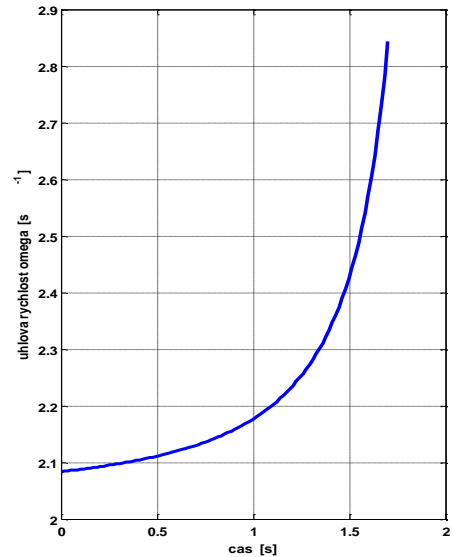
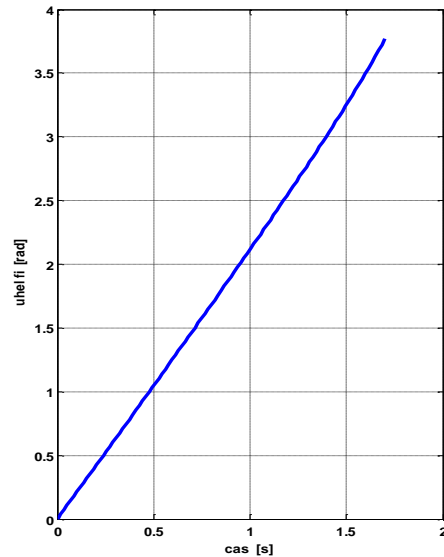
35

Str. 37, Příklad 3.19

Dodatek k zadání podle skript: Vyřešte úhlovou rychlost válce. Pro zadané hodnoty $r = 250 \text{ mm}$, $b = 1200 \text{ mm}$ a $c = 0,51 \text{ ms}^{-1}$ vyčíslete polohu válce a velikost jeho úhlové rychlosti v čase $t_1 = 1,7 \text{ s}$ a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti válce na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$x_S = 0,94 \text{ m}$, $y_S = 0,00 \text{ m}$, $\varphi = 3,77 \text{ rad}$, $\omega = 2,84 \text{ s}^{-1}$

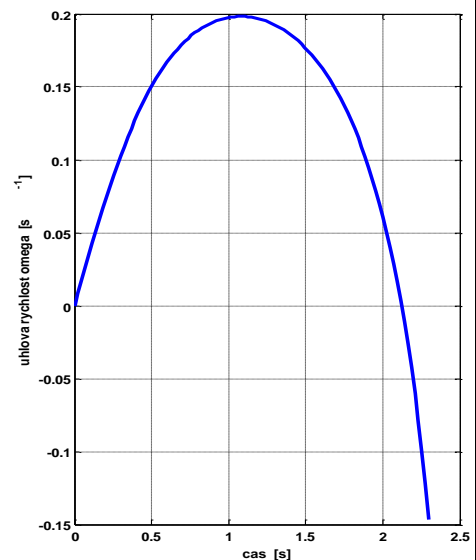
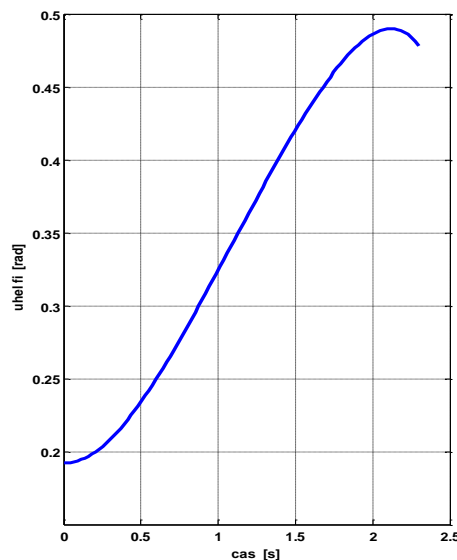
36

Str. 38, Příklad 3.21

Dodatek k zadání podle skript: Vyřešte úhlovou rychlost tělesa. Pro zadané hodnoty $a_A = 0,2 \text{ ms}^{-2}$, $d = 1200 \text{ mm}$, $r = 400 \text{ mm}$, $\overline{AB} = l = 850 \text{ mm}$ a $\overline{BC} = h = 300 \text{ mm}$ vyčíslete polohu tělesa, polohu bodu T a úhlovou rychlost tělesa v čase $t_1 = 2,3 \text{ s}$ a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tělesa na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$$x_A = 0,53 \text{ m}, y_A = 0,00 \text{ m}, \varphi = 0,48 \text{ rad}, x_T = 0,84 \text{ m}, y_T = 0,33 \text{ m}, \omega = -0,15 \text{ s}^{-1}$$

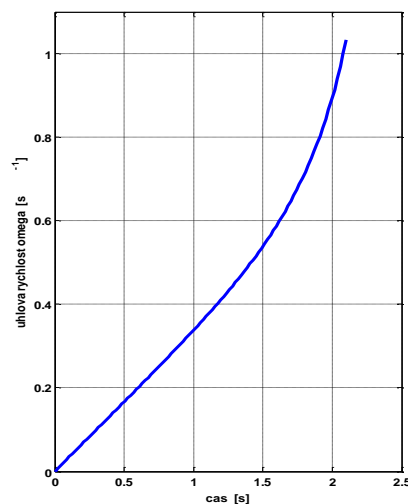
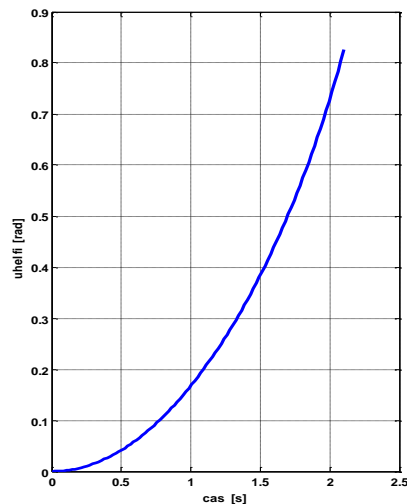
37

Str. 38, Příklad 3.23

Dodatek k zadání podle skript: Vyřešte úhlovou rychlost půlválce. Pro zadané hodnoty $a_A = 0,2 \text{ ms}^{-2}$, $r = 600 \text{ mm}$ a $m = 250 \text{ mm}$, vyčíslete polohu půlválce, polohu bodu M a úhlovou rychlost půlválce v čase $t_1 = 2,1 \text{ s}$ a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti půlválce na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$$x_A = 0,00 \text{ m}, y_A = 0,16 \text{ m}, \varphi = 0,83 \text{ rad}, x_M = 0,58 \text{ m}, y_M = 0,78 \text{ m}, \omega = 1,03 \text{ s}^{-1}$$

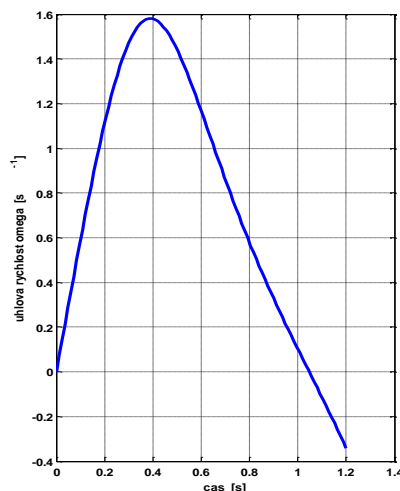
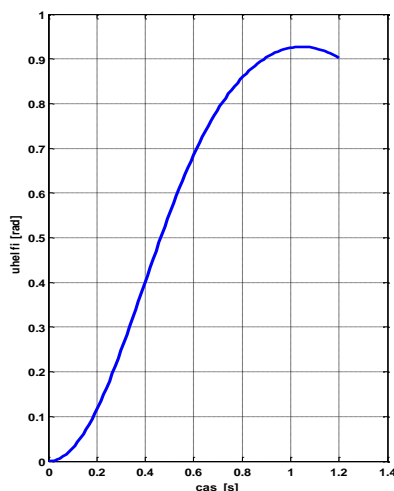
38

Str. 38, Příklad 3.25

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Bod A tělesa tvořeného dvěma úsečkami se pohybuje v drážce b harmonickým pohybem $s = s_0 + s_0 \cdot \sin(\Omega t + \varphi_0)$. Sestavte rovnice pohybu tělesa. Vyřešte pohyb bodu L a úhlovou rychlost tělesa. Pro zadané hodnoty $d = 300$ mm, $s_0 = 200$ mm, $\Omega = 3$ s⁻¹, $\varphi_0 = -\pi/2$ rad, $\overline{AJ} = m = 150$ mm a $\overline{JL} = n = 100$ mm vyčíslte polohu tyče, polohu bodu L a úhlovou rychlost tyče v čase $t_1 = 1,2$ s a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tyče na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$x_A = 0,00$ m, $y_A = 0,38$ m, $\varphi = 0,90$ rad, $x_L = 0,015$ m, $y_L = 0,56$ m, $\omega = -0,34$ s⁻¹

39

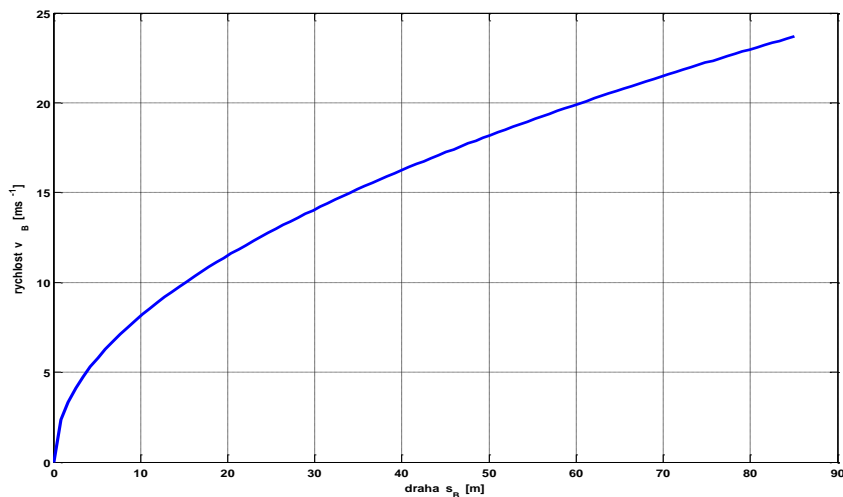
Str. 12, Příklad 1.18

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Bod A se pohybuje z počáteční klidové polohy A_0 po přímce p s konstantním zrychlením a_A . Ve stejném okamžiku jako bod A vyrazí z bodu B_0 po přímé dráze bod B rovnoměrně zrychleným pohybem. Pod jakým úhlem φ se musí pohybovat, aby se s bodem A setkal? Vyjádřete závislost $v_B = v_B(s_B)$, nakreslete její graf a vypočtete z ní rychlost bodu B v místě, kde urazil vzdálenost $s_B = 33$ m.

Dáno: $h = 45$ m, $v_{A0} = 0$ ms⁻¹, $a_A = 2,8$ ms⁻², $v_{B0} = 0$ ms⁻¹, $a = 3,3$ ms⁻².

Výsledky:

$\varphi = 58,0$ stupňů, $v_B = \sqrt{2as_B}$, $v_{B33} = 14,8$ ms⁻¹

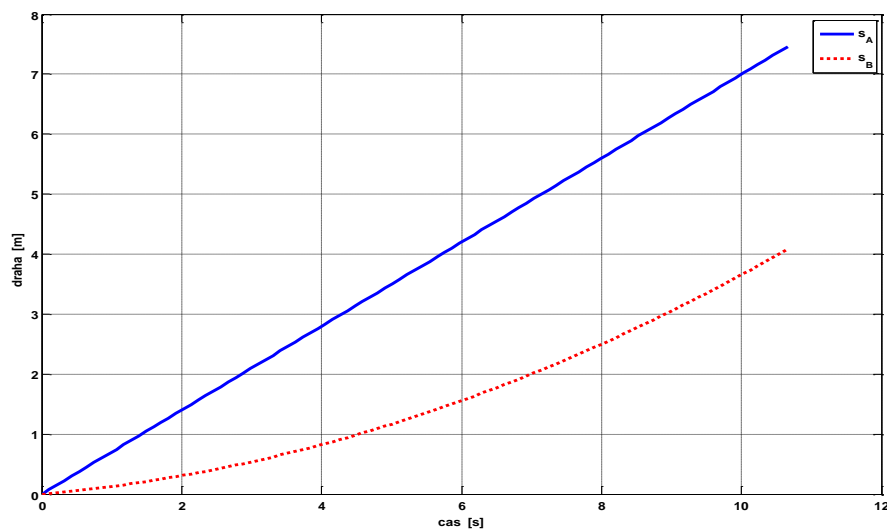
40

Str. 12, Příklad 1.19

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Po kružnicích o poloměrech r_1 a r_2 se pohybují body A a B z výchozích poloh A_0 a B_0 . Bod A se pohybuje rovnoměrně ($v_A = \text{const.}$), bod B má počáteční rychlost v_{B0} a pohybuje se s konstantním tečným zrychlením a_{Bt} . Jak veliké musí být zrychlení a_{Bt} , aby se oba body setkaly v místě C , při druhém průchodu bodu A tímto místem. Vypočítejte také čas t_s , za který se oba body setkají a výsledná zrychlení obou bodů v okamžiku setkání. Výsledky vyčíslete pro hodnoty $r_1 = 0,95$ m, $r_2 = 1,3$ m, $v_A = 0,7$ ms⁻¹ a $v_{B0} = 0,1$ ms⁻¹ a nakreslete grafy drah s_A a s_B v závislosti na čase.

Výsledky:

$$a_{Bt} = 0,053 \text{ ms}^{-2}, T = 10,7 \text{ s}, a_A = 0,52 \text{ ms}^{-2}, a_B = 0,35 \text{ ms}^{-2}$$

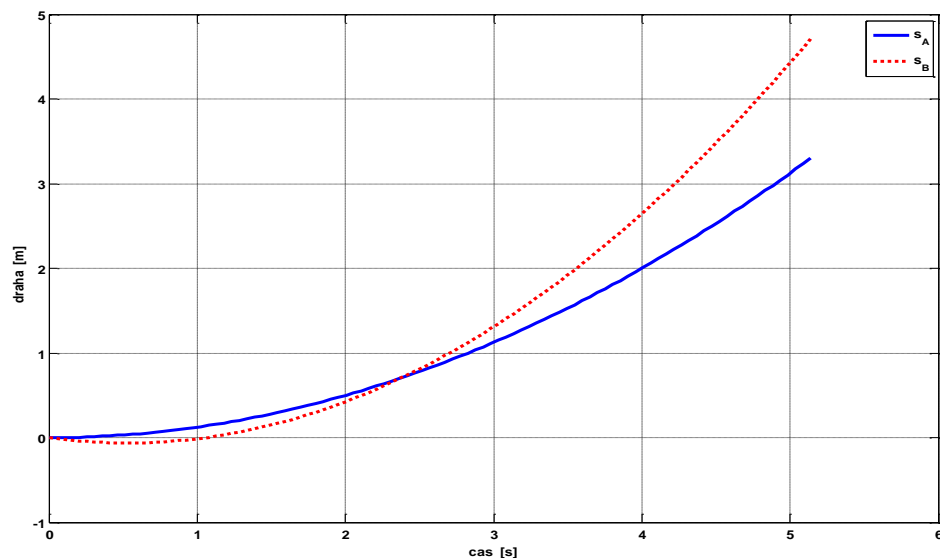
41

Str. 12, Příklad 1.20

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Bod A se pohybuje z klidové polohy A_0 po přímce p rovnoměrně zrychleným pohybem. Ve stejném okamžiku se začne z polohy B_0 pohybovat bod B po kružnici k . V počáteční poloze má bod B rychlost v_{B0} a pohybuje se s konstantním tečným zrychlením a_{Bt} . Jaké musí být hodnoty v_{B0} a a_{Bt} , mají-li se body A a B postupně setkat v průsečících H a K ? Výsledky vyčíslete pro hodnoty $r = 1,0$ m, $l = 1,3$ m, $v_{A0} = 0$ ms⁻¹ a $a_A = 0,25$ ms⁻² a nakreslete grafy drah s_A a s_B v závislosti na čase.

Výsledky:

$$v_{B0} = -0,24 \text{ ms}^{-1}, a_{Bt} = 0,45 \text{ ms}^{-2}$$

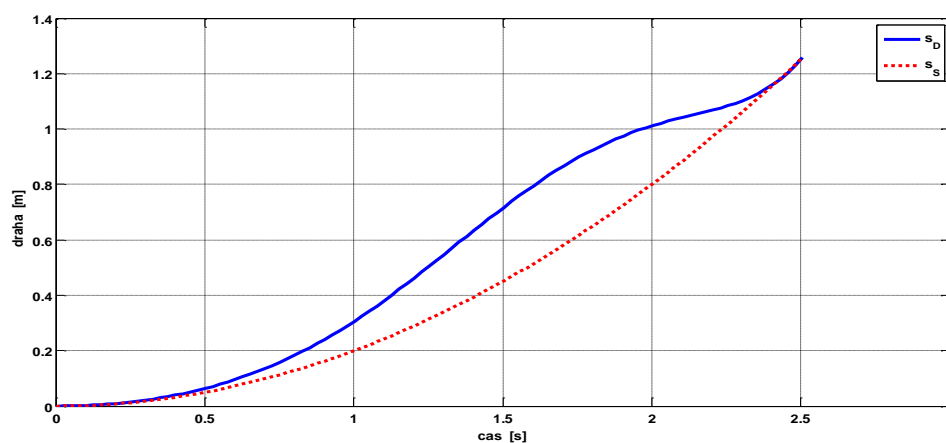
42

Str. 13, Příklad 1.22

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Z počáteční klidové polohy nakreslené v obrázku se válec odvaluje rovnoměrně zrychleným pohybem vlevo. V bodě A je k němu kloubem připojena tyč $\overline{AD}$. Sestavte rovnice pohybu tyče. Vyřešte pohyb bodu D a úhlovou rychlost tyče. Dále vypočtete dráhu středu S válce a čas t_1 , za který se válec otočí o úhel 2π rad. Dráhy obou bodů vyčíslete v čase t_1 pro hodnoty $v_{S0} = 0 \text{ ms}^{-1}$, $a = 0,4 \text{ ms}^{-2}$, $r = 200 \text{ mm}$, $e = 140 \text{ mm}$, $\overline{AD} = l = 800 \text{ mm}$ a nakreslete grafy dráhy obou bodů v závislosti na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$$t_1 = 2,51 \text{ s}, s_S = 1,26 \text{ m}, s_D = 1,26 \text{ m}$$

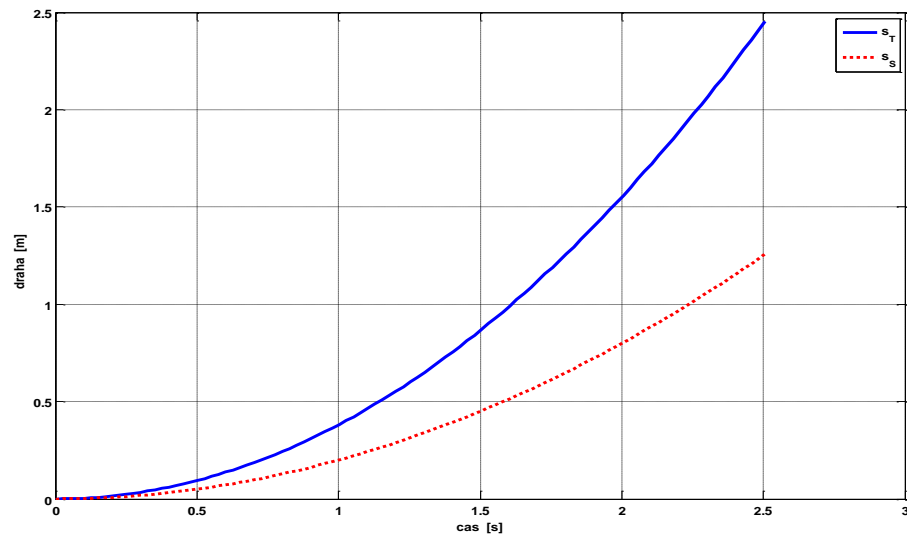
43

Str. 13, Příklad 1.23

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Struna připojená k tělísku T je provlečena úzkou štěrbinou a druhým koncem připevněna na obvodu válce o poloměr r . Válec se z počáteční klidové polohy nakreslené v obrázku odvaluje rovnoměrně zrychleným pohybem vpravo. Sestavte rovnice pohybu válce. Vyřešte pohyb tělísku T a úhlovou rychlost a úhlové zrychlení válce. Dále vypočtete dráhu středu S válce a čas t_1 , za který se válec otočí o úhel 2π rad. Dráhy bodu S a tělísku T a úhlovou rychlost a úhlové zrychlení válce vyčíslete v čase t_1 pro hodnoty $l = 0,8 \text{ m}$, $r = 0,2 \text{ m}$, $v_{S0} = 0 \text{ ms}^{-1}$ a $a = 0,4 \text{ ms}^{-2}$ a nakreslete grafy dráhy bodu a tělísku v závislosti na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$$t_1 = 2,51 \text{ s}, s_S = 1,26 \text{ m}, s_T = 2,45 \text{ m}, \omega_v = 5,01 \text{ s}^{-1}, \alpha_v = 2,00 \text{ s}^{-2}$$

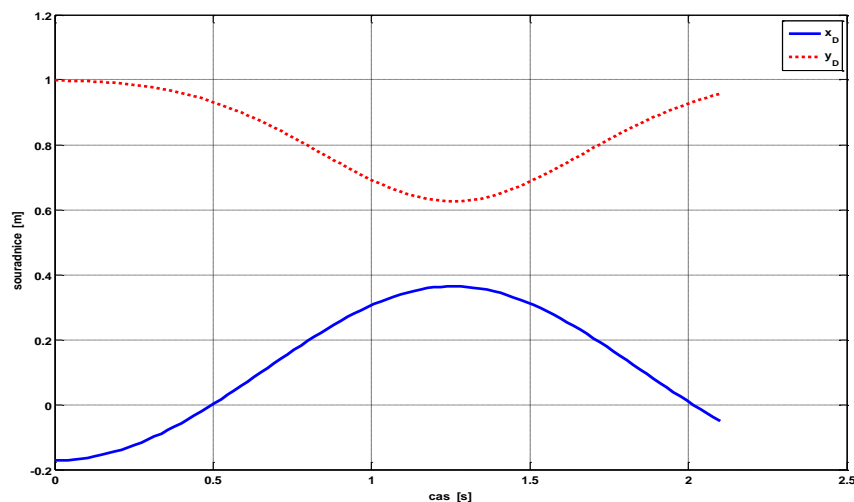
44

Str. 14, Příklad 1.27

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Bod A tělesa se pohybuje harmonickým pohybem $s = s_0 + s_0 \cdot \sin(\Omega t + \varphi_0)$ po přímce x . Sestavte rovnice pohybu tělesa. Vyřešte pohyb bodu D a úhlovou rychlost tělesa. Rovnice pohybu tělesa, souřadnice x_D a y_D bodu D a úhlovou rychlost tělesa vyčíslete pro hodnoty $\overline{AB} = l = 1500$ mm, $\overline{AC} = d = 950$ mm, $\overline{CD} = h = 350$ mm, $\beta = \pi/3$ rad, $s_0 = 580$ mm, $\Omega = 2,5$ s⁻¹, $\varphi_0 = -\pi/2$ rad v čase $t_1 = 2,1$ s a nakreslete grafy souřadnic x_D a y_D v závislosti na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$$x_A = 0,28 \text{ m}, \quad y_A = 0,00 \text{ m}, \quad \varphi = 0,88 \text{ rad}, \quad x_D = -0,050 \text{ m}, \\ y_D = 0,96 \text{ m}, \quad \omega = 0,73 \text{ s}^{-1}$$

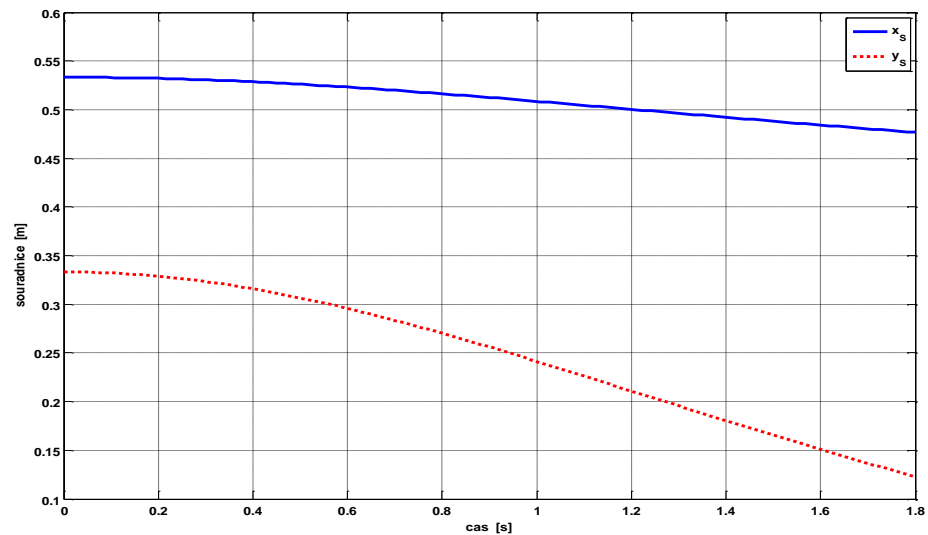
45

Str. 15, Příklad 1.30

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Po přímce p v rovině yz se z počáteční klidové polohy Z_0 pohybuje konstantním zrychlením a bodový světelný zdroj. Vyjádřete, jak se pohybuje stín, který vrhá bod A na rovinu xy . Souřadnice stínu x_S a y_S vypočítejte v zadaném nepohyblivém pravoúhlém souřadnicovém systému, vyčíslete je pro hodnoty $h = 600$ mm, $\gamma = 20^\circ$, $a = 0,6$ ms⁻², $x_A = 400$ mm, $y_A = 250$ mm, $z_A = 150$ mm v čase $t_1 = 1,8$ s a nakreslete grafy souřadnic stínu v závislosti na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$$x_S = 0,48 \text{ m}, \quad y_S = 0,12 \text{ m}$$

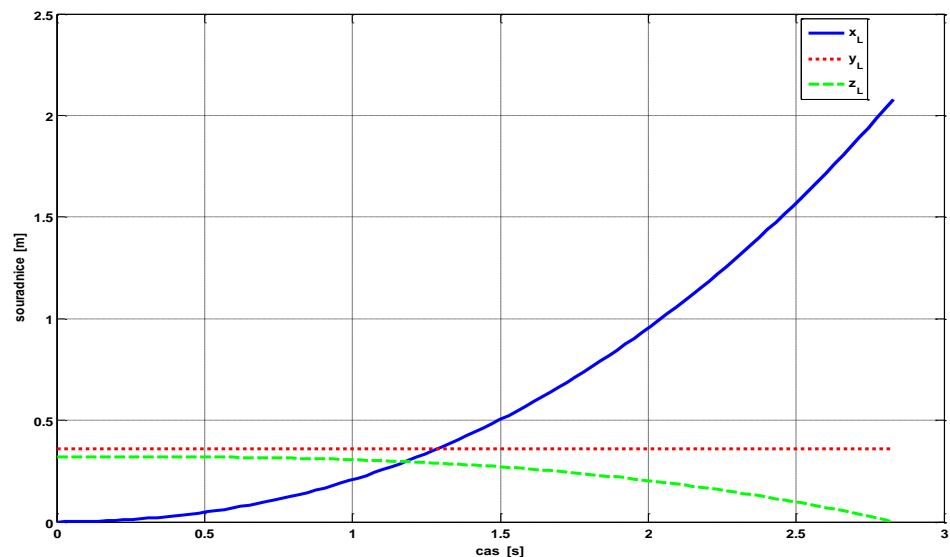
46

Str. 15, Příklad 1.31

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Úsečka $\overline{DE}$ je vedena koncovými body po přímkách d a e . Pohyb začíná v klidové poloze nakreslené na obrázku. Bod D se pohybuje rovnoměrně zrychleným pohybem se zrychlením a . Vyjádřete, jak se pohybuje bod L a vypočtete jeho polohu v čase t_1 . Souřadnice x_L , y_L a z_L bodu L vypočtete v zadaném nepohyblivém pravouhlém souřadnicovém systému, vyčíslete je pro hodnoty $\overline{OD}_0 = h = 600$ mm, $\overline{OE}_0 = p = 800$ mm, $\overline{OF} = q = 1600$ mm, $\overline{EL} = l = 600$ mm, $v_{D0} = 0$ ms⁻¹ a $a = 0,6$ ms⁻² v čase $t_1 = 1,8$ s a nakreslete grafy souřadnic bodu L v závislosti na čase od 0 do času, ve kterém bude bod E totožný s bodem F .

Výsledky:

$x_L = 0,75$ m , $y_L = 0,36$ m , $z_L = 0,23$ m

47

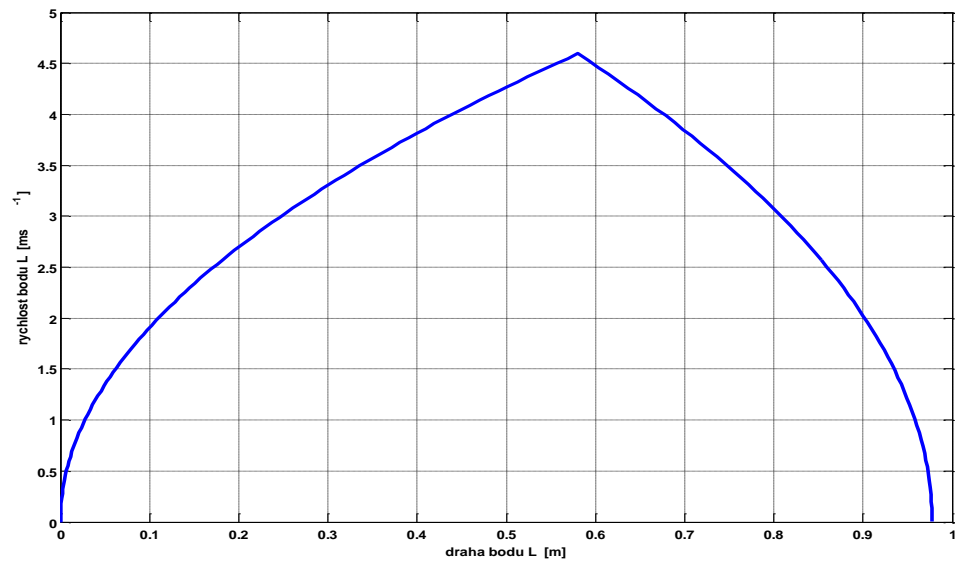
Str. 24, Příklad 2.14

Ze skript použijte pouze obrázek 2.14a !!! Rameno délky $\overline{OL} = R = 1,4$ m se má co nejrychleji otočit o úhel $\varphi_c = 40$ stupňů z jedné klidové polohy do druhé klidové polohy. Rameno se rozbíhá konstantním úhlovým zrychlením $\alpha_1 = 13$ s⁻² a zastavuje se konstantním úhlovým zpžděním $\alpha_2 = -19$ s⁻². Bod L se může pohybovat maximální rychlostí $v_{\max} = 5$ ms⁻¹. Vypočtete dobu t_c pohybu ramene a maximální rychlost $v_{L\max}$ bodu L . Dále odvoďte závislost rychlosti bodu L na proběhnuté dráze a nakreslete její graf.

Výsledky:

$t_c = 0,43 \text{ s}$, $v_{L\max} = 4,60 \text{ ms}^{-1}$, 1. úsek $v_L = \sqrt{2\alpha_1 R s_L}$, 2. úsek $v_L = \sqrt{2\alpha_2 R (s_L - s_{1\max}) + v_{L\max}^2}$, kde $s_{1\max}$ je dráha bodu L v prvním úseku

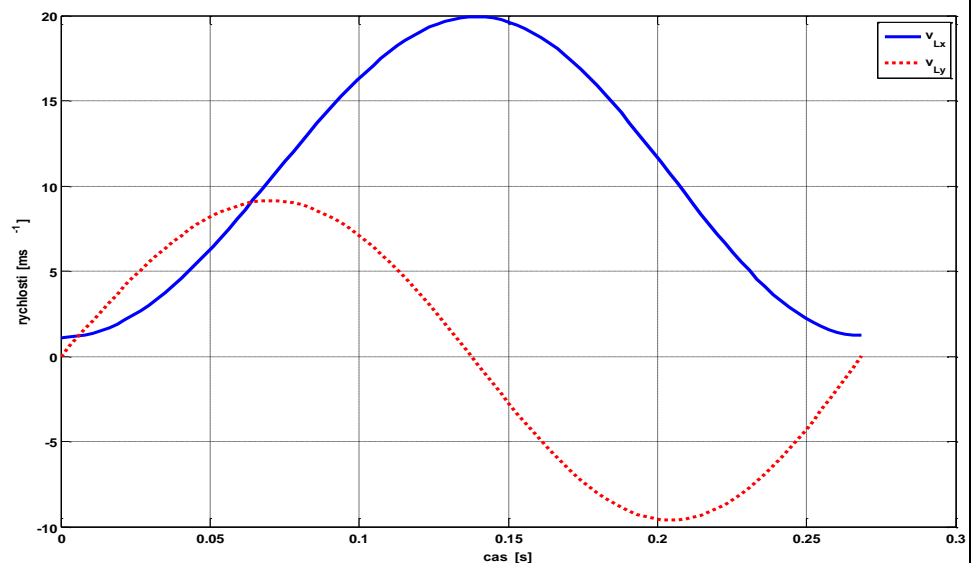
48

Str. 27, Příklad 2.18

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Lokomotiva zvyšuje svojí rychlost konstantním zrychlením a z počáteční rychlosti v_0 . Její kola se odvalují po kolejnicích. V počáteční poloze (v čase $t_0 = 0 \text{ s}$) byl bod L v nejnižší poloze. Sestavte rovnice pohybu lokomotivní spojnice s . Vyřešte pohyb, rychlost a zrychlení bodu L a úhlovou rychlost kol. Řešení proveďte v nepohyblivém pravouhlém souřadnicovém systému s počátkem v bodě L_0 . Pro zadané hodnoty $r = 450 \text{ mm}$, $e = 400 \text{ mm}$, $v_0 = 10 \text{ ms}^{-1}$ a $a = 4 \text{ ms}^{-2}$ vyčíslete souřadnice, rychlost a zrychlení bodu L a úhlovou rychlost kol v čase $t_1 = 3,2 \text{ s}$ a nakreslete graf závislosti složek rychlosti bodu L na čase během jednoho otočení kola o 360 stupňů.

Výsledky:

$x_L = 52,6 \text{ m}$, $y_L = 0,77 \text{ m}$, $v_L = 42,3 \text{ ms}^{-1}$, $a_L = 1025 \text{ ms}^{-2}$, $\omega = 50,7 \text{ s}^{-1}$

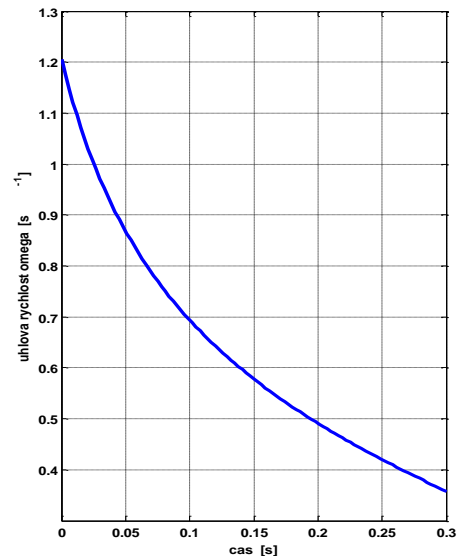
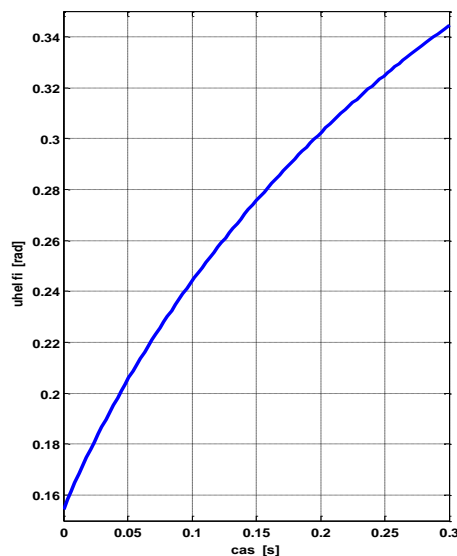
49

Str. 35, Příklad 3.10

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Bod A tělesa ve tvaru trojúhelníku se z nakreslené počáteční polohy pohybuje konstantní rychlostí v_A po vodorovné přímce směrem k bodu S . Bod B je přitom veden po kružnici. Sestavte rovnice pohybu tělesa. Vypočtěte pohyb bodu C a úhlovou rychlost tělesa. Pro zadané hodnoty $v_A = 0,8 \text{ ms}^{-1}$, počáteční vzdálenost d bodů A a S : $d = 1550 \text{ mm}$, $\overline{AB} = m = 1150 \text{ mm}$, $\overline{BC} = k = 500 \text{ mm}$, $\overline{AC} = l = 1500 \text{ mm}$ a $r = 450 \text{ mm}$ vyčíslete polohu tělesa, polohu bodu C a úhlovou rychlost tělesa v čase $t_1 = 0,3 \text{ s}$ a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tělesa na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$$x_A = 1,31 \text{ m}, y_A = 0,00 \text{ m}, \varphi = 0,34 \text{ rad}, x_C = 0,087 \text{ m}, \\ y_C = 0,87 \text{ m}, \omega = 0,36 \text{ s}^{-1}$$

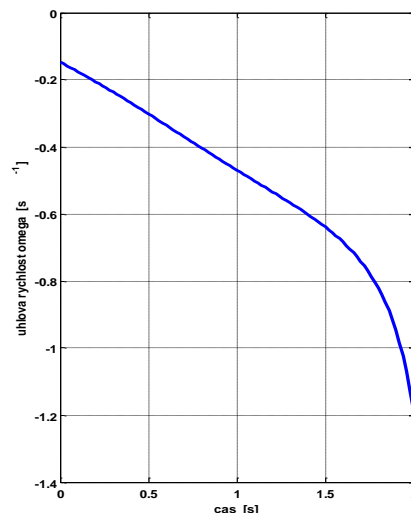
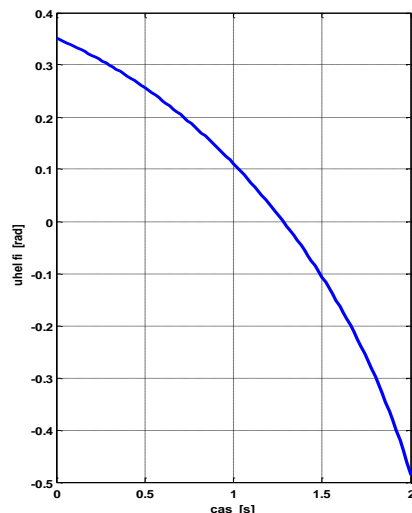
50

Str. 35, Příklad 3.11

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Bod A tyče $\overline{AB}$ se z počáteční polohy A_0 , ve které měl počáteční rychlost v_{A0} , pohybuje konstantním zrychlením a_A . Bod B se smýká po nakloněné rovině. Sestavte rovnice pohybu tyče. Vyřešte pohyb bodu D , který leží na tyči ve vzdálenosti h od bodu A a úhlovou rychlost tyče. Pro zadané hodnoty: $\overline{AB} = l = 1700 \text{ mm}$, $\overline{AD} = h = 1400 \text{ mm}$, $d = 900 \text{ mm}$, $\beta = 40^\circ$, $v_{A0} = 0,3 \text{ ms}^{-1}$ a $a_A = 0,35 \text{ ms}^{-2}$ vyčíslete polohu tyče, polohu bodu D a úhlovou rychlost tyče v čase $t_1 = 2,0 \text{ s}$ a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tyče na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$$x_A = 0,00 \text{ m}, y_A = 1,30 \text{ m}, \varphi = -0,49 \text{ rad}, x_D = 1,24 \text{ m}, y_D = 0,65 \text{ m}, \\ \omega = -1,19 \text{ s}^{-1}$$

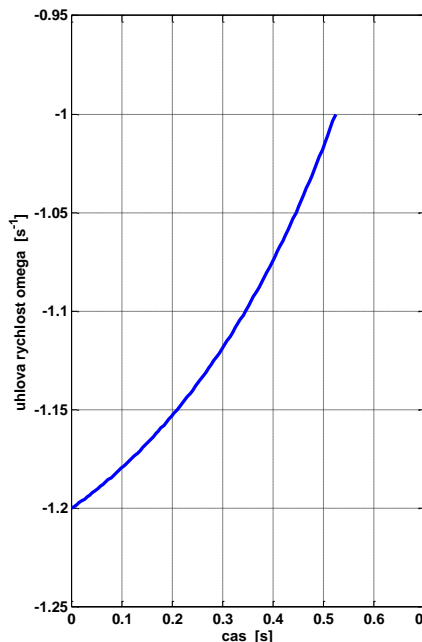
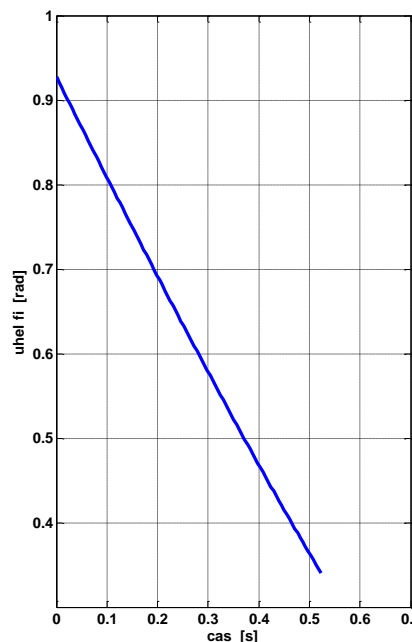
51

Str. 36, Příklad 3.13

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Těleso $\overline{AB}$ se pohybuje z nakreslené počáteční polohy tak, že jeho bod A je veden konstantní rychlostí v_A po kružnici směrem k bodu C . Sestavte rovnice pohybu tělesa. Vyřešte pohyb bodu B a úhlovou rychlost tělesa. Pro zadanou rychlost $v_A = 1,2 \text{ ms}^{-1}$ vyčíslete polohu tělesa, polohu bodu B a úhlovou rychlost tělesa v čase, kdy bod A urazí polovinu své dráhy směrem k bodu C a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tělesa na čase od 0 do času, kdy bod A bude totožný s bodem C .

Výsledky:

$$x_A = -0,28 \text{ m}, y_A = -0,28 \text{ m}, \varphi = 0,62 \text{ rad}, x_B = 0,69 \text{ m}, y_B = 0,42 \text{ m}, \omega = -1,13 \text{ s}^{-1}$$

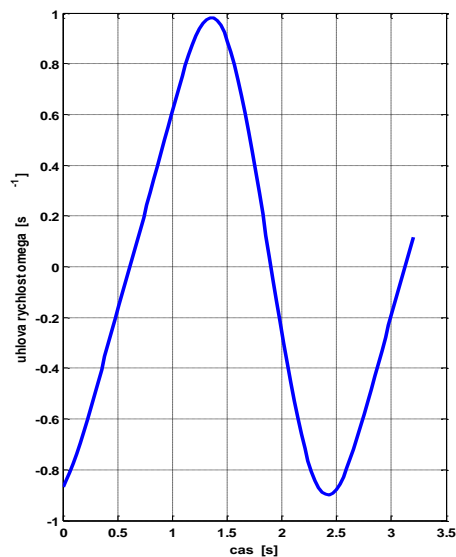
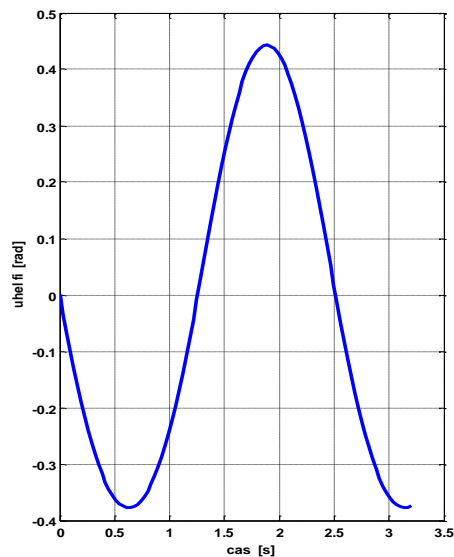
52

Str. 36, Příklad 3.14

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Bod A se pohybuje harmonickým pohybem se středem v nakreslené počáteční poloze. V pravoúhlém souřadnicovém systému s počátkem v bodě B je jeho souřadnice y_A popsána vztahem $y_A = r + p + s_0 \cdot \sin(\Omega t + \varphi_0)$. Sestavte rovnice pohybu tyče. Vyřešte pohyb bodu M a úhlovou rychlost tyče. Pro zadané hodnoty: $r = 450 \text{ mm}$, $b = 1400 \text{ mm}$, $m = 1850 \text{ mm}$, $p = 150 \text{ mm}$, $\Omega = 2,5 \text{ s}^{-1}$ a $\varphi_0 = 0 \text{ rad}$ vyčíslete polohu tyče, polohu bodu M a úhlovou rychlost tyče v čase $t_1 = 3,2 \text{ s}$ a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tyče na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$x_A = 0,00 \text{ m}$, $y_A = 1,19 \text{ m}$, $\varphi = -0,37 \text{ rad}$, $x_M = 1,67 \text{ m}$, $y_M = 0,38 \text{ m}$,
 $\omega = 0,12 \text{ s}^{-1}$

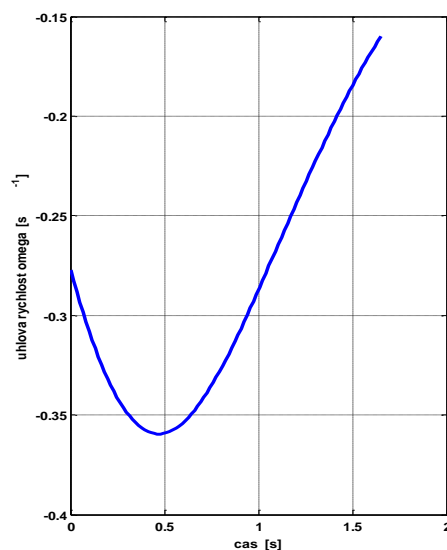
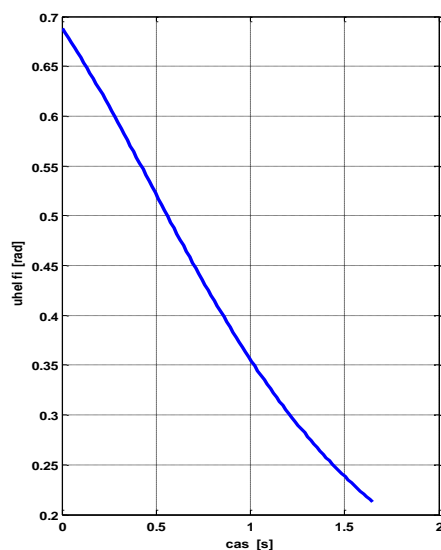
53

Str. 36, Příklad 3.15

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Traktor pohybující se rovnoměrně zrychleným pohybem s počáteční rychlostí v_{A0} a konstantním zrychlením a_A vytahuje kmen $\overline{AB}$ z polohy $\overline{A_0B_0}$ na vodorovnou plošinu. Sestavte rovnice pohybu kmenu, vypočtete trajektorii koncového bodu B a úhlovou rychlost kmenu. Pro zadané hodnoty $v_{A0} = 0,3 \text{ ms}^{-1}$, $a_A = 0,5 \text{ ms}^{-2}$, $\overline{AB} = l = 5500 \text{ mm}$, $h = 300 \text{ mm}$, $r = 600 \text{ mm}$ a $b = 150 \text{ mm}$ vyčíslete polohu kmenu, polohu bodu B a úhlovou rychlost kmenu v čase $t_1 = 1,65 \text{ s}$ a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti kmenu na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$x_A = 1,33 \text{ m}$, $y_A = 0,90 \text{ m}$, $\varphi = 0,21 \text{ rad}$, $x_B = -4,05 \text{ m}$, $y_B = -0,26 \text{ m}$,
 $\omega = -0,16 \text{ s}^{-1}$

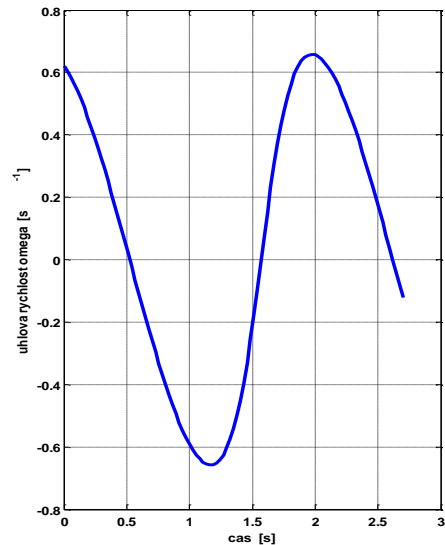
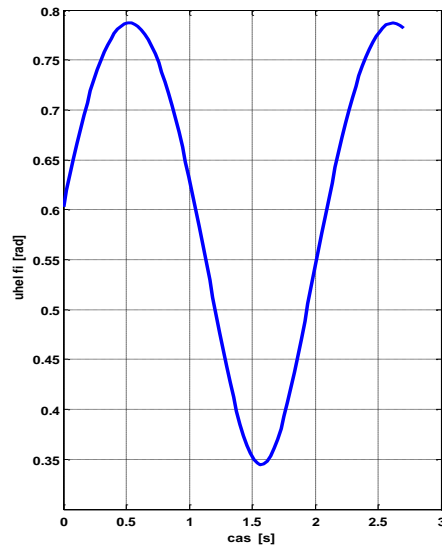

54

Str. 37, Příklad 3.16

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Bod A se pohybuje harmonickým pohybem se středem v bodě A_0 . V pravouhlém souřadnicovém systému s počátkem v bodě A_0 je jeho souřadnice x_A popsána vztahem $x_A = s_0 \cdot \sin(\Omega t + \varphi_0)$. Sestavte rovnice pohybu tělesa. Vyřešte pohyb bodu D a úhlovou rychlost tělesa. Pro zadané hodnoty $\overline{AB} = l = 850$ mm, $\overline{AC} = d = 600$ mm, $\overline{CD} = h = 200$ mm, $\overline{A_0O} = b = 700$ mm, $s_0 = 100$ mm, $\Omega = 3$ s⁻¹ a $\varphi_0 = 0$ rad vyčíslete polohu tělesa, polohu bodu D a úhlovou rychlost tělesa v čase $t_1 = 2,7$ s a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tělesa na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

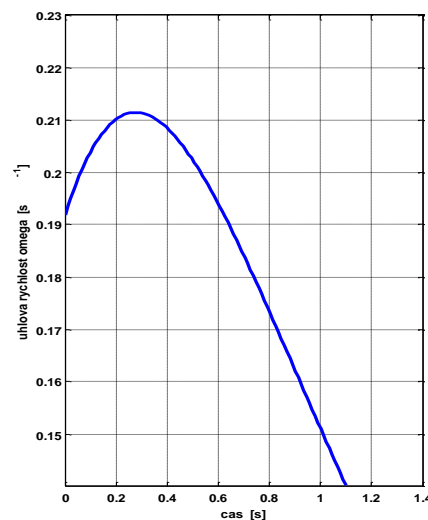
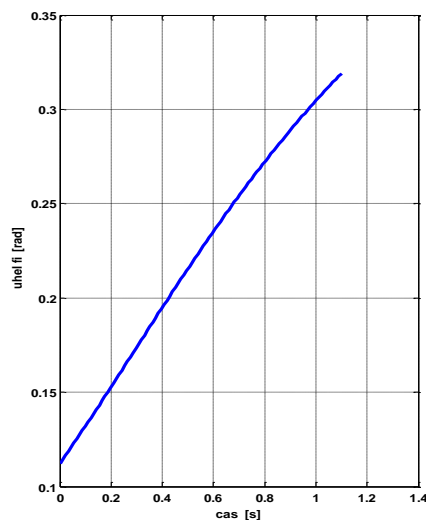
 $x_A = 0,097$ m , $y_A = 0,00$ m , $\varphi = 0,78$ rad , $x_D = 0,38$ m , $y_D = 0,56$ m , $\omega = -0,12$ s⁻¹

55

Str. 37, Příklad 3.17

Dodatek k zadání podle skript: Vypočtete úhlovou rychlost tyče. Uvažujte $s = v_0 t + \frac{1}{2} a t^2$. Pro zadané hodnoty $b = 500$ mm, $d = 140$ mm, $\beta = \pi/6$ rad, $\overline{KL} = l = 1400$ mm, $v_0 = 0,3$ ms⁻¹ a $a = 0,5$ ms⁻² vyčíslete polohu tyče, polohu bodu L , složky rychlosti bodu L a úhlovou rychlost tyče v čase $t_1 = 1,1$ s a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tyče na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

 $x_K = -0,67$ m , $y_K = 0,39$ m , $\varphi = 0,32$ rad , $x_L = 0,66$ m , $y_L = -0,053$ m ,
 $v_{Lx} = -0,80$ ms⁻¹ , $v_{Ly} = 0,24$ ms⁻¹ , $\omega = 0,14$ s⁻¹

56

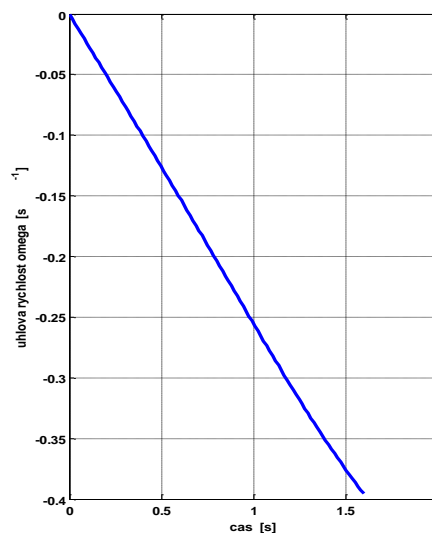
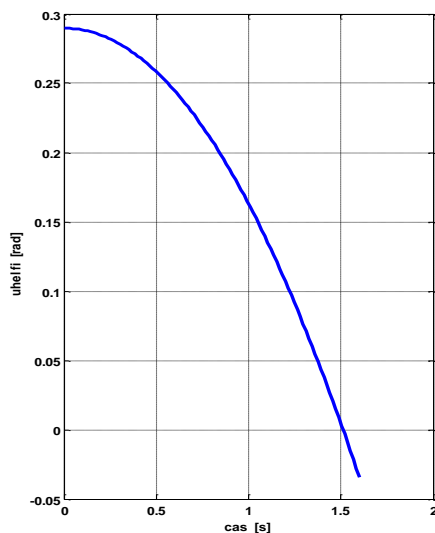
Str. 37, Příklad 3.18

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Tyč $\overline{MN}$ se smýká po kružnici k a její bod M se z počáteční klidové polohy pohybuje konstantním zrychlením a po přímce p . Sestavte rovnice pohybu tyče. Vyřešte pohyb bodu N a úhlovou rychlost tyče.

Pro zadané hodnoty $r = 400$ mm, $b = 1400$ mm, $\overline{MN} = l = 1800$ mm a $a = 0,35$ ms⁻² vyčíslete polohu tyče, polohu bodu N , složky rychlosti bodu N a úhlovou rychlost tyče v čase $t_1 = 1,6$ s a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tyče na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

 $x_M = 0,00$ m, $y_M = 0,45$ m, $\varphi = -0,034$ rad, $x_N = 1,80$ m, $y_N = 0,39$ m,

 $v_{Nx} = -0,024$ ms⁻¹, $v_{Ny} = -0,15$ ms⁻¹, $\omega = -0,40$ s⁻¹

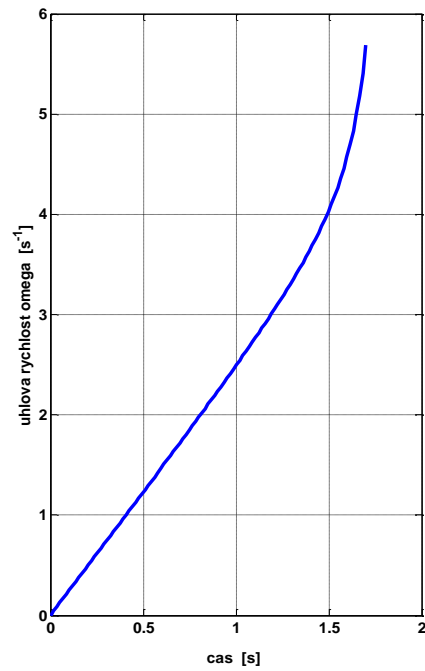
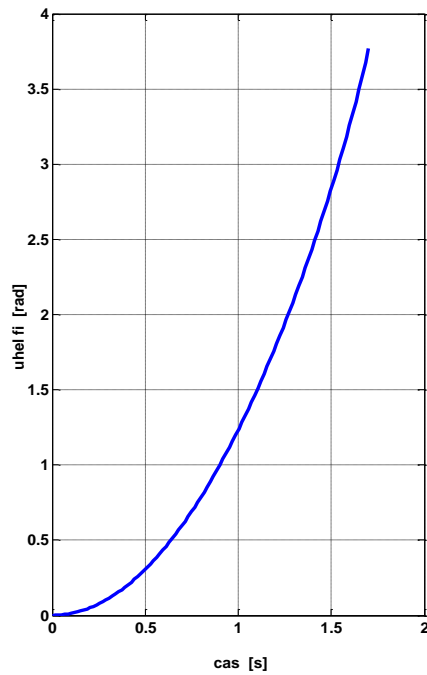
57

Str. 37, Příklad 3.19

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Z počáteční klidové polohy podle obrázku se pohybuje závaží Z konstantním zrychlením a dolů a lano uvádí do valivého pohybu válec. Sestavte rovnice pohybu válce a vyřešte jeho úhlovou rychlost. Pro zadané hodnoty $r = 250$ mm, $b = 1200$ mm a $a = 0,6$ ms⁻² vyčíslete polohu válce a velikost jeho úhlové rychlosti v čase $t_1 = 1,7$ s a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti válce na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

 $x_S = 0,94$ m, $y_S = 0,00$ m, $\varphi = 3,77$ rad, $\omega = 5,69$ s⁻¹

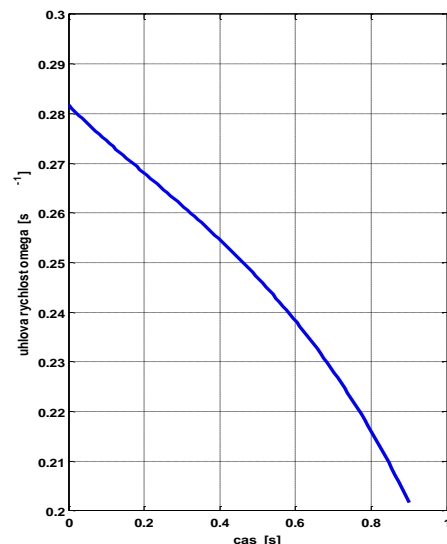
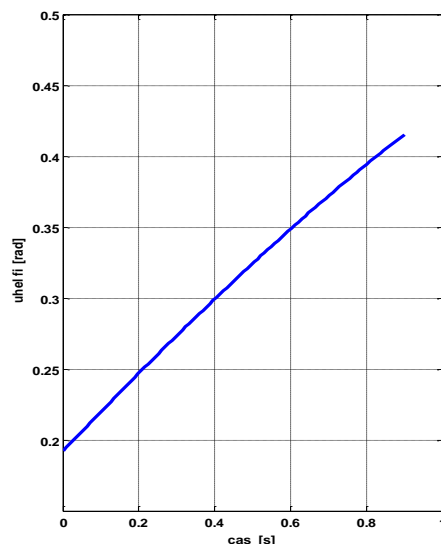
58

Str. 38, Příklad 3.21

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Bod A tělesa ve tvaru obdélníku se z počáteční polohy A_0 , ve které měl počáteční rychlost v_{A0} orientovanou směrem doprava, pohybuje po přímce p s konstantním zrychlením a_A . Bod B je přitom veden po kružnici k . Sestavte rovnice pohybu tělesa. Vyřešte pohyb střediska obdélníku T a úhlovou rychlost tělesa. Pro zadané hodnoty $v_{A0} = 0,15 \text{ ms}^{-1}$, $a_A = 0,2 \text{ ms}^{-2}$, $d = 1200 \text{ mm}$, $r = 400 \text{ mm}$, $\overline{AB} = l = 850 \text{ mm}$ a $\overline{BC} = h = 300 \text{ mm}$ vyčíslete polohu tělesa, polohu bodu T a úhlovou rychlost tělesa v čase $t_1 = 0,9 \text{ s}$ a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tělesa na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$$x_A = 0,22 \text{ m}, y_A = 0,00 \text{ m}, \varphi = 0,42 \text{ rad}, x_T = 0,54 \text{ m}, y_T = 0,31 \text{ m}, \omega = 0,20 \text{ s}^{-1}$$

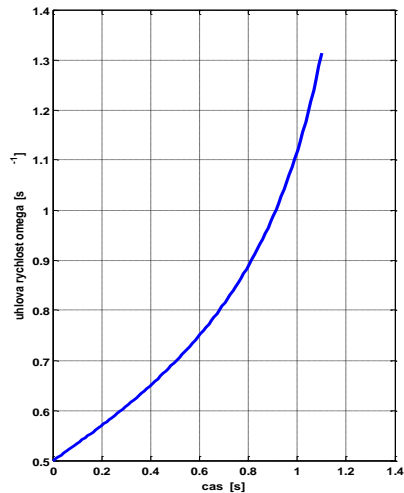
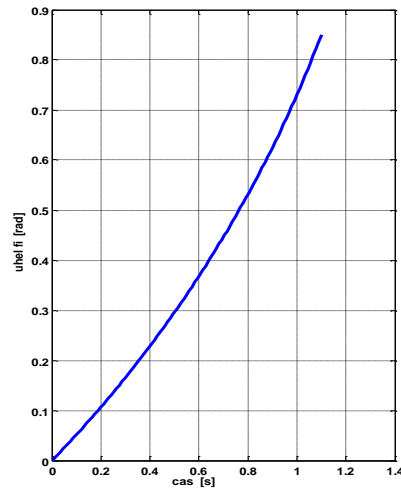
59

Str. 38, Příklad 3.23

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Společný kloub A půlválce a tyče se pohybuje z počáteční polohy A_0 , ve které měl počáteční rychlost v_{A0} orientovanou směrem dolů, s konstantním zrychlením a_A . Sestavte rovnice pohybu půlválce. Vyřešte pohyb bodu M a úhlovou rychlost půlválce. Pro zadané hodnoty $v_{A0} = 0,3 \text{ ms}^{-1}$, $a_A = 0,2 \text{ ms}^{-2}$, $r = 600 \text{ mm}$ a $m = 250 \text{ mm}$, vyčíslete polohu půlválce, polohu bodu M a úhlovou rychlost půlválce v čase $t_1 = 1,1 \text{ s}$ a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti půlválce na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$x_A = 0,00 \text{ m}$, $y_A = 0,15 \text{ m}$, $\varphi = 0,85 \text{ rad}$, $x_M = 0,56 \text{ m}$, $y_M = 0,79 \text{ m}$,
 $\omega = 1,31 \text{ s}^{-1}$

60

Str. 38, Příklad 3.25

Ze skript použijte pouze obrázek!!! Bod A tělesa tvořeného dvěma úsečkami se pohybuje v drážce b rovnoměrně zrychleným pohybem vzhůru. Počáteční poloha spojnice bodů A a J byla vodorovná, počáteční rychlost bodu A byla v_{A0} a jeho konstantním zrychlení je a_A . Sestavte rovnice pohybu tělesa. Vyřešte pohyb bodu L a úhlovou rychlost tělesa. Pro zadané hodnoty $v_{A0} = 1,5 \text{ ms}^{-1}$, $a_A = 0,4 \text{ ms}^{-2}$, $d = 400 \text{ mm}$, $\overline{AJ} = m = 250 \text{ mm}$ a $\overline{JL} = n = 150 \text{ mm}$ vyčístele polohu tyče, polohu bodu L a úhlovou rychlost tyče v čase $t_1 = 0,7 \text{ s}$ a nakreslete grafy závislosti úhlu natočení a úhlové rychlosti tyče na čase od 0 do t_1 .

Výsledky:

$x_A = 0,00 \text{ m}$, $y_A = 1,15 \text{ m}$, $\varphi = 1,24 \text{ rad}$, $x_L = -0,059 \text{ m}$, $y_L = 1,43 \text{ m}$,
 $\omega = 0,48 \text{ s}^{-1}$

